BIJLAGE HOOFDSTUK 3 INRICHTINGSPRINCIPES

3.1 De negen velden

3.2 Ordening van de velden per stationsdomein

3.3 Configuratieprincipes

3.4 Schema's configuratieprincipes

3.5 Objecten buiten de velden

3.1 De negen velden

Inleiding

In deze bijlage worden de negen velden beschreven aan de hand van de gewenste ervaring. De gewenste ervaring is in de bijbehorende tabel verder uitgewerkt ten behoeve van de stationsdomeinen. Omdat het gebruik en de ruimtelijke opbouw van passage en perron verschillen, is aanvullend op het Stationsconcept het reisdomein onderverdeeld in reisdomein - passage en reisdomein - perron. In de tabel van de velden reisinformatie, service en kaartverkoop is een verdere nuancering van het ontvangstdomein opgenomen. Het ontvangstdomein is opgesplitst in een hoofd-, neven- en subontvangstdomein. In bijlage 3.2 wordt deze onderverdeling verder toegelicht.

De negen velden zijn:

3.1.1 ***oriëntatie***
3.1.2 ***reisinformatie***
3.1.3 ***service***
3.1.4 ***kaartverkoop***
3.1.5 ***comfortabel wachten***
3.1.6 ***commercie***
3.1.7 ***beschut wachten***
3.1.8 ***informeel wachten***
3.1.9 ***groen***

3.1.1 Oriëntatie

Gewenste ervaring

Bij binnenkomst in de stationshal, passage of op het perron oriënteren reizigers zich allereerst op de ruimte en de mogelijkheden die de ruimte biedt. Het veld *oriëntatie* maakt het station toegankelijk en overzichtelijk en ondersteunt de navigatie, zodat reizigers zich welkom en veilig voelen. Het is een lege ruimte van waaruit reizigers vrij zicht hebben op bewegwijzering, reisinformatie, tijdsaanduiding, kaartverkoop en eventuele servicevoorzieningen van de concessieverleners. Ook zien ze vanuit dit veld zoveel mogelijk de toegang tot de overige ruimtes van het station en eventuele verblijfsmogelijkheden.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
oriëntatie	altijd aanwezig	altijd aanwezig	altijd aanwezig	altijd aanwezig
identiteitsdrager	geen	geen	geen	geen
ondersteunende objecten	geen	geen	geen	geen
gewenste ervaring	zelfstandig en gemakkelijk bewegen soepele overgang bij entree station en tussen ontvangstdomein en reisdomein of tussen ontvangstdomein en verblijfdomein ontdekken bij vertrek voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger)	zelfstandig en gemakkelijk bewegen soepele overgang tussen ontvangst-domein en reisdomein en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron ontdekken bij vertrek voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger)	zelfstandig en gemakkelijk bewegen soepele overgang tussen ontvangst-domein en reisdomein en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron ontdekken bij vertrek voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger)	zelfstandig en gemakkelijk bewegen soepele overgang tussen ontvangst-domein en verblijf-domein en tussen reisdomein -passage en verblijfdomein ontdekken bij verblijf
locatie	in de loopstroom, in de loopverbindingszone bij entree van het station of entree vanuit het reisdomein. op keuzemomenten in de route	in de loopstroom, in de loopverbindingszone bij entree van passage en bij de toegangen naar de perrons op keuzemomenten in de route	in de loopstroom, in de loopverbindingszone bij entree van het perron op keuzemomenten in de route	in de loopstroom, in de loopverbindingszone bij entree van het verblijfdomein op keuzemomenten in de route
bijzonderheden	er zijn meerdere velden oriëntatie in het ontvangstdomein mogelijk	er zijn meerdere velden oriëntatie in het reisdomein - passage mogelijk	er zijn meerdere velden oriëntatie in het reisdomein - perron mogelijk	er zijn meerdere velden oriëntatie in het verblijfdomein mogelijk

3.1.2 Reisinformatie

Gewenste ervaring

Het veld *reisinformatie* geeft vertrekkende reizigers de gelegenheid om zich voor te bereiden op de treinreis met behulp van de aangeboden reisinformatie.
Het veld is goed zichtbaar, herkenbaar en duidelijk. Het biedt ruimte om reisinformatie zelfstandig in te winnen. Het veld wordt in het horizontale en verticale vlak zoveel mogelijk beschut tegen wind, neerslag en zonlicht, ook als het veld buiten wordt toegepast.

Het veld *reisinformatie* geeft reizigers zicht op tijdsaanduiding. De reisinformatie op het reisinformatiepaneel is logisch geordend, toegankelijk en efficiënt te gebruiken. Bedieningsverlichting maakt alle functies zichtbaar. Reizigers kunnen daardoor zelf gemakkelijk en snel hun reisinformatie inwinnen en zien wie hun reis verzorgt. Optioneel zijn aanvullende assistentie en extra informatie binnen handbereik via een serviceknop die in het reisinformatiepaneel is geïntegreerd. Daarnaast kunnen optioneel een alarmknop en een AED in de kolom bij de panelen worden opgenomen.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
reisinformatie	hoofdontvangstdomein: altijd aanwezig nevenontvangstdomein: altijd aanwezig subontvangstdomein: optioneel aanwezig	altijd aanwezig	altijd aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager	reisinformatiepaneel	reisinformatiepaneel	reisinformatiepaneel	
ondersteunende objecten	afvalbak	afvalbak	afvalbak	
gewenste ervaring	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang bij entree station en tussen ontvangstdomein en reisdomein voorbereiden op de treinreis	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst voorbereiden op de treinreis	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron en tussen reisdomein - perron en treinreis voorbereiden op de treinreis	
locatie	aan de loopstroom bij entree na het veld *oriëntatie* op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - passage en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron na het veld *oriëntatie*	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - passage en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron na het veld *oriëntatie* indien op perron: waar mogelijk parallel aan de lengterichting van het perron op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	
bijzonderheden	er zijn meerdere velden *reisinformatie* in het ontvangstdomein mogelijk reisinformatiepaneel is te clusteren met servicepaneel en/of kaartverkooppaneel	er zijn meerdere velden *reisinformatie* in het reisdomein - passage mogelijk reisinformatiepaneel is te clusteren met servicepaneel en/of kaartverkooppaneel	er zijn meerdere velden *reisinformatie* in het reisdomein - perron mogelijk reisinformatiepaneel is te clusteren met servicepaneel en/of kaartverkooppaneel	

3.1.3 Service

Gewenste ervaring

Het veld *service* biedt vertrekkende reizigers de mogelijkheid om zich verder voor te bereiden op de treinreis met aanvullende reisinformatie[1], terwijl aankomende reizigers zich in dit veld kunnen oriënteren op het vervolg van hun reis met het openbaar vervoer. Concessieverleners van regionale, nationale en internationale lijnen hebben met name in dit veld de mogelijkheid de lijn en/of de vervoerder te profileren door middel van naam van de lijn, logo en huisstijlkleur.
Reizigers kunnen hier duidelijk zien wie de aanvullende service biedt, want in dit veld ontmoeten de identiteit van het station en van de lijn en/of de vervoerder elkaar. De informatiedrager is herkenbaar als onderdeel van de outillage, de informatie zelf is gerelateerd aan de lijn of vervoerder.

Het veld met aanvullende reisinformatie is goed zichtbaar, herkenbaar en duidelijk. Ook de lijn en/of vervoerder die de reisinformatie aanbiedt is goed herkenbaar door middel van profilering. Het biedt ruimte om zelfstandig informatie in te winnen. Het veld wordt in het horizontale en verticale vlak zoveel mogelijk beschut tegen wind, neerslag en zonlicht, ook als het veld buiten wordt toegepast.

Het veld *service* geeft reizigers zicht op tijdsaanduiding. De informatie op het servicepaneel is toegankelijk, overzichtelijk en logisch geordend. Reizigers zijn daardoor in staat om zelf gemakkelijk en snel de informatie in te winnen en ze zien direct welke concessieverlener of vervoerder de service verzorgt. Optioneel zijn aanvullende assistentie en extra informatie binnen handbereik via een serviceknop die in het servicepaneel is geïntegreerd.

[1] In het veld *service* wordt door één of meerdere concessieverleners en/of vervoerders aanvullende reisinformatie aangeboden. De reisinformatie betreft het openbaar vervoer of reisgerelateerde informatie als werkzaamheden aan het spoor of aanbiedingen. Op internationale stations kan de treinsamenstelling worden vermeld.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
service	hoofdontvangstdomein: altijd aanwezig nevenontvangstdomein: optioneel aanwezig subontvangstdomein: optioneel aanwezig	optioneel aanwezig	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager	servicepaneel	servicepaneel	servicepaneel	
ondersteunende objecten	afvalbak	afvalbak	afvalbak	
gewenste ervaring	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang bij entree station en tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger) uitnodigen in de omgeving (aankomende reiziger)	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - passage voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger) uitnodigen in de omgeving (aankomende reiziger)	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron voorbereiden op de treinreis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op bestemming en natransport (aankomende reiziger) uitnodigen in de omgeving (aankomende reiziger)	
locatie	aan de loopstroom bij overgang tussen station en omgeving en tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron na het veld *reisinformatie* op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - passage na het veld *reisinformatie* servicepaneel waar mogelijk parallel aan de lengterichting van het passage op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron na het veld *reisinformatie* servicepaneel waar mogelijk parallel aan de lengterichting van het perron op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	
bijzonderheden	er zijn meerdere velden *service* in het ontvangstdomein mogelijk servicepaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of kaartverkooppaneel	er zijn meerdere velden *service* in het reisdomein - passage mogelijk servicepaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of kaartverkooppaneel	er zijn meerdere velden *service* in het reisdomein - perron mogelijk servicepaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of kaartverkooppaneel	

3.1.4 Kaartverkoop

Gewenste ervaring

Het veld *kaartverkoop* biedt vertrekkende reizigers de mogelijkheid om een kaartje te kopen. Daarnaast is het mogelijk in dit veld de ov-chipkaart te activeren of op te laden. In dit veld bereiden reizigers zich voor op de treinreis.
Het veld kaartverkoop is goed zichtbaar, herkenbaar en duidelijk. Het biedt voldoende privacy door de gereserveerde opstelruimte en gedeeltelijke afscherming van de kaartautomaat. Het veld wordt in het verticale vlak zoveel mogelijk beschut tegen wind, neerslag en zonlicht, ook als het veld buiten wordt toegepast.

Het veld *kaartverkoop* geeft vertrekkende reizigers zicht op de tijdsaanduiding. Het kaartverkooppaneel is toegankelijk en efficiënt te gebruiken, de interface van de kaartverkoopautomaat is logisch geordend en de verschillende functies zijn eenvoudig te bedienen. Bedieningsverlichting maakt alle functies zichtbaar.
Reizigers zijn in staat om zelf efficiënt en snel een kaartje te kopen of een ov-chipkaart te activeren of op te laden.
Ze kunnen zien wie hun reis verzorgt. Hebben ze assistentie nodig, dan kunnen ze daar via een serviceknop, die in het kaartverkooppaneel is geïntegreerd, om vragen.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
kaartverkoop	hoofdontvangstdomein: altijd aanwezig nevenontvangstdomein: optioneel aanwezig subontvangstdomein: niet aanwezig	optioneel aanwezig	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager	kaartverkooppaneel	kaartverkooppaneel	kaartverkooppaneel	
ondersteunende objecten	afvalbak	afvalbak	afvalbak	
gewenste ervaring	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang bij entree station en tussen ontvangstdomein en reisdomein – passage en reisdomein - perron voorbereiden op de treinreis	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - passage en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron voorbereiden op de treinreis	zelfstandig en gemakkelijk bewegen zelfredzaam en hulp indien gewenst soepele overgang tussen ontvangstdomein en reisdomein - perron voorbereiden op de treinreis	
locatie	aan de loopstroom bij overgang tussen station en omgeving na het veld *reisinformatie* of *service* op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangst-domein en reisdomein - passage en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron na het veld *reisinformatie* of *service*	aan de loopstroom bij overgang tussen ontvangst-domein en reisdomein - passage en tussen reisdomein - passage en reisdomein - perron na het veld *reisinformatie* of *service* kaartverkooppaneel parallel aan de lengterichting van het perron op klein station optioneel opgenomen in beschuttingssysteem	
bijzonderheden	biedt de mogelijkheid kaartje te kopen of ov-chipkaart te activeren of op te laden er zijn meerdere velden *kaartverkoop* in het ontvangstdomein mogelijk kaartverkooppaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of servicepaneel	biedt de mogelijkheid ov-chipkaart te activeren of op te laden er zijn meerdere velden *kaartverkoop* in het reisdomein - passage mogelijk kaartverkooppaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of servicepaneel	biedt de mogelijkheid ov-chipkaart te activeren of op te laden er zijn meerdere velden *kaartverkoop* in het reisdomein - perron mogelijk kaartverkooppaneel is te clusteren met reisinformatiepaneel en/of servicepaneel	

3.1.5 Comfortabel wachten

Gewenste ervaring

Het veld *comfortabel wachten* doet dienst als ontmoetingsplek of als een plek om te wachten, eten en drinken, praten, lezen, werken of gewoon rond te kijken. Vertrekkende reizigers krijgen in dit veld de gelegenheid om zich op de reis te richten. Aankomende reizigers daarentegen voelen zich in dit veld welkom op het station en in de omgeving. Er wordt ze een plek aangeboden om even te zitten en zich te oriënteren op hun bestemming.

Het veld is bij uitstek geschikt om de stationsdomeinen met elkaar te verbinden en het waarborgt de continuïteit en herkenbaarheid van de ruimtes in het station. In het reisdomein - perron is het veld altijd aanwezig, in de overige stationsdomeinen kan het optioneel worden toegepast.

Het veld *comfortabel wachten* is uitnodigend. Het is ruim opgezet en de comfortabele zitobjecten zijn royaal. Het veld bestaat uit meerdere comfortabele zitplaatsen met een warme uitstraling die tegemoet komen aan eisen voor toegankelijkheid. Reizigers hebben er keuze: ze zitten samen of alleen, naast elkaar of tegenover elkaar. Ze kunnen de zitobjecten op diverse manieren gebruiken en kiezen uit een zitplek die het beste bij hen past: met of zonder rug of armleuning, afhankelijk van wat ze er willen doen. Zo wordt reistijd eigen tijd.

Door de clustering, hoogte en transparantie van de objecten is het veld comfortabel wachten overzichtelijk en wordt de zichtrelatie met de omliggende ruimte versterkt. Reizigers hebben zicht op elkaar en op de activiteiten in het station. Ze voelen zich veilig en er ontstaat een sfeer van ontmoeting.

De zitplekken zijn zoveel mogelijk beschut tegen wind en neerslag, bij voorkeur door plaatsing in het stationsgebouw of onder de overkapping van het perron. Wanneer de gebouwen onvoldoende beschutting bieden aan het veld comfortabel wachten, worden windschermen met leunobjecten geplaatst.
In het veld zijn afvalbakken binnen handbereik voor zowel papier als (rest)afval, want schoon is ook comfortabel.
De aanwezigheid van een comfortobject en/of beeldschermen voor infotainment geeft het veld meer dynamiek en is een aanleiding voor een praatje.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
comfortabel wachten	optioneel aanwezig	optioneel aanwezig	altijd aanwezig	optioneel aanwezig
identiteitsdrager	comfortabel zitobject	comfortabel zitobject	comfortabel zitobject	comfortabel zitobject
ondersteunende objecten	afvalbak beeldscherm	afvalbak beeldscherm	afvalbak windscherm beeldscherm comfortobject	afvalbak beeldscherm
gewenste ervaring	ontmoeten/meetingpoint comfortabel verblijven reistijd wordt eigen tijd samen op reis gaan of naar bestemming gaan inspireren op de reis (vertrekkende reiziger) uitnodiging in de omgeving (aankomende reiziger)	ontmoeten comfortabel verblijven zekerheid en veiligheid reistijd wordt eigen tijd samen op reis gaan inspireren op de reis (vertrekkende reiziger)	ontmoeten comfortabel verblijven zekerheid en veiligheid beschut tegen wind, neerslag en fel zonlicht reistijd wordt eigen tijd samen op reis gaan inspireren op de reis (vertrekkende reiziger)	comfortabel verblijven reistijd wordt eigen tijd inspireren op de reis (vertrekkende reiziger) verleidende uitnodiging in het verblijfdomein
locatie	aan de loopstroom zichtrelatie met de velden voor oriëntatie en reis	aan de loopstroom na de velden voor oriëntatie en reis	aan de loopstroom na de velden voor oriëntatie en reis, optioneel na het veld *commercie,* optioneel na het veld *beschut wachten*	aan de loopstroom centraal in de circulatieruimte na het veld *oriëntatie*
bijzonderheden	er zijn meerdere velden *comfortabel wachten* in het ontvangstdomein mogelijk	er zijn meerdere velden *comfortabel wachten* in het reisdomein - passage mogelijk	er zijn meerdere velden *comfortabel wachten* in het reisdomein - perron mogelijk	er zijn meerdere velden *comfortabel wachten* in het verblijfdomein mogelijk

3.1.6 Commercie

Gewenste ervaring

In het veld *commercie*[2] kunnen reizigers snel en efficiënt aankopen doen voor onderweg of voor op de plaats van bestemming. Ook kan in dit veld door concessieverleners of vervoerders een dienst worden aangeboden die gerelateerd is aan de treinreis. Tijdens hun verblijf kiezen reizigers uit een aantrekkelijk gepresenteerde reeks producten of maken zij gebruik van de aangeboden dienst. De levendigheid van de in- en uitlopende reizigers en de presentatie van producten en diensten werken inspirerend en uitnodigend. Reizigers gaan goed voorbereid op reis.

Het commerciële paviljoen in het veld *commercie* heeft transparante wanden voor doorzicht en overzicht. De commerciële inrichting is gezoneerd aan de hand van richtlijnen voor transparantie. Het zicht is in twee richtingen optimaal: van buiten naar binnen hebben reizigers zicht op producten of diensten en de levendigheid in het paviljoen en van binnenuit zijn de activiteiten op het perron en de trein zichtbaar. Zo blijven reizigers betrokken bij de reis terwijl ze tegelijk nog een laatste aankoop kunnen doen of gebruik kunnen maken van diensten.

Het veld *commercie* beschermt reizigers en medewerkers tegen wind, neerslag, warmte en koude in een paviljoen met een goed binnenklimaat. De ruimte heeft een droge akoestiek en is overzichtelijk, efficiënt, schoon en toegankelijk.
De verblijfskwaliteit wordt versterkt door aangename verlichting. In de directe nabijheid van het commerciële paviljoen zijn afvalbakken aanwezig. Voor signing en de commerciële gevelzone is het Retailbeeld van toepassing.

Het is mogelijk om het veld *commercie* te realiseren in een bestaand perrongebouw. De inrichting van het veld wordt dan afgestemd op de ruimtelijke kenmerken en architectuurstijl van het perrongebouw, en met aandacht voor transparantie, zicht op activiteit en doorstroming.
De velden *commercie* en *beschut wachten* worden beiden gekenmerkt door de aanwezigheid van een paviljoen. Deze paviljoens zijn vanwege de rust en samenhang op het perron in hun vormgeving aan elkaar verwant. De gewenste ervaring en het gebruik van de velden is echter zo anders, dat de beide velden niet in één paviljoen worden gecombineerd.

[2] Het veld *commercie* biedt ruimte aan commerciële voorzieningen op het perron.

Toepassing in de stationsdomeinen				
veld	**ontvangstdomein**	**reisdomein – passage**	**reisdomein - perron**	**verblijfdomein**
commercie	niet van toepassing	niet van toepassing	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager			commercieel paviljoen	
ondersteunende objecten			afvalbak	
gewenste ervaring			inspireren op de reis (vertrekkende reiziger) voorbereiden op de bestemming (aankomende reiziger) reistijd wordt eigen tijd goed voorbereid naar de trein beschut tegen wind, neerslag en zonlicht	
locatie			aan de loopstroom na het veld *comfortabel wachten*	
bijzonderheden			positie parallel aan de lengterichting van het perron en in lijn met verblijfspaviljoen	

3.1.7 Beschut wachten

Gewenste ervaring

Het veld *beschut wachten* biedt vertrekkende reizigers die langer op het station zijn een rustige verblijfsplek die comfortabel en beschut is. Het veld *beschut wachten* onderscheidt zich van het veld *comfortabel wachten* door de aanwezigheid van een geklimatiseerd verblijfspaviljoen waarin de comfortabele zitobjecten zijn geplaatst.

Het veld *beschut wachten* is uitnodigend en heeft van de velden op het perron de meest comfortabele verblijfskwaliteit. Het is een beschutte en veilige plek waar reizigers rustig hun tijd naar eigen inzicht kunnen gebruiken. De beschutting tegen geluid, wind, neerslag, warmte en koude is optimaal. Het verblijfspaviljoen heeft ventilatie en verwarming en de transparante wanden zorgen voor doorzicht en overzicht. Reizigers hebben zicht in twee richtingen: van buiten naar binnen op medereizigers en beschikbare zitplaatsen en van binnen naar buiten zien ze de activiteiten op het perron en het station, het groen of de stationsomgeving. Zo blijven reizigers betrokken bij de reis en activiteiten op het station terwijl ze tegelijk kunnen wachten, eten en drinken of een praatje maken. Ook hebben reizigers in dit veld de tijd om zich te laten inspireren op de treinreis door zich in alle rust voor te bereiden op de reis. Vanwege de rust en het overzicht zal de nadruk echter liggen op meer individuele activiteiten als lezen of werken. Voor dit doel hebben de zitobjecten hier brede armsteunen die ook als tafeltje dienst kunnen doen.

Het veld *beschut wachten* kan op een klein station tevens dienst doen voor aankomende reizigers die wachten op hun aansluiting. Deze reizigers hebben vanuit het veld zicht op de stationsomgeving en op de voorzieningen voor openbaar vervoer waardoor ze worden uitgenodigd in de omgeving.

In het verblijfspaviljoen heerst een goed binnenklimaat met een droge akoestiek en een goed verstaanbare omroep. Het is er schoon en het ruikt er fris. Afvalbakken staan vanwege veiligheid en stankoverlast niet in het verblijfspaviljoen, maar in de directe nabijheid van het paviljoen. De comfortabele zitobjecten in het verblijfspaviljoen hebben een royaal formaat en een warme uitstraling. Reizigers kunnen er samen of alleen zitten, naast elkaar en soms ook tegenover elkaar. Vanaf hun zitplaats zien ze de medereizigers, het spoor en de omgeving. De verblijfskwaliteit van het veld wordt versterkt door aangename en sfeervolle verlichting. De deuren zijn veilig en bedrijfszeker. Ze geven alle reizigers, ook reizigers met een functiebeperking, eenvoudig toegang tot het verblijfspaviljoen.

Het is mogelijk het veld *beschut wachten* te realiseren in een bestaand perrongebouw. Ook in deze ruimtes wordt transparantie en zicht op de activiteiten nagestreefd. Waar mogelijk worden ze ingericht met comfortabele zitobjecten. Uitvoering en oriëntatie van de zitobjecten worden afgestemd op de ruimtelijke kenmerken en architectuurstijl van het perrongebouw.

In de velden *beschut wachten* en *commercie* is altijd een paviljoen aanwezig. De paviljoens voor beide velden zijn vanwege de rust en samenhang op het perron nagenoeg identiek in hun vormgeving. De gewenste ervaring en het gebruik van de velden is echter zo anders, dat de beide velden niet in één paviljoen worden gecombineerd.

Toepassing in de stationsdomeinen				
veld	**ontvangstdomein**	**reisdomein – passage**	**reisdomein - perron**	**verblijfdomein**
beschut wachten	niet van toepassing	niet van toepassing	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager			verblijfspaviljoen comfortabel zitobject	
ondersteunende objecten			afvalbak	
gewenste ervaring			comfortabel, rustig en ongedwongen verblijven zekerheid en veiligheid beschut tegen wind, neerslag en zonlicht reistijd wordt eigen tijd inspireren op de reis (vertrekkende reiziger) inspireren op vervolg reis OV (aankomende reiziger, klein station)	
locatie			aan de loopstroom na het veld *comfortabel wachten*	
bijzonderheden			positie parallel aan de lengterichting van het perron in lijn met optioneel commercieel paviljoen	

3.1.8 Informeel wachten

Gewenste ervaring

Het veld *informeel wachten* nodigt reizigers uit tot verblijf in een ongedwongen sfeer. Ze zijn hier alleen of met een beperkt aantal anderen. Ze verblijven er voor kortere tijd en kiezen hun plek op een gewenste afstand van andere reizigers. Het is een veilige plek waar ruimte is voor ontmoeten, wachten, eten en drinken, lezen en rondkijken. Vanuit het veld *informeel wachten* hebben reizigers rondom volop zicht.

De informele zitobjecten nodigen reizigers uit met hun eigenzinnige uitstraling. Anders dan in de velden *comfortabel wachten* en *groen* zijn de zitobjecten compact en alzijdig en bieden ze plek aan hooguit twee tot drie reizigers. Ze staan losjes in een grid opgesteld, waardoor het veld gemakkelijk toegankelijk is. Door de vele mogelijkheden aan zithouding en oriëntatie kunnen reizigers de zitobjecten naar eigen inzicht gebruiken. Ze verleiden reizigers met hun verrassende vormgeving en plaatsing om de stationshal verder in te lopen of het perron verder op te lopen, terwijl het zicht op de omgeving blijft behouden.

In het ontvangstdomein heeft het veld een sfeer van ontmoeting. Het is een plek om met iemand af te spreken en samen verder te gaan.
In het reisdomein - perron is het veld minder beschut dan de andere velden voor verblijf. Het kan zich onder de perronkap, maar ook daarbuiten bevinden. Reizigers worden dan uitgenodigd te genieten van zon en wind.
.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
informeel wachten	optioneel aanwezig	niet van toepassing	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager	informeel zitobject		informeel zitobject	
ondersteunende objecten	afvalbak		afvalbak	
gewenste ervaring	ongedwongen verblijven individueel reizen ontmoeten samen op reis gaan of naar bestemming gaan reistijd wordt eigen tijd inspireren op de reis (vertrekkende reiziger) uitnodigen in de omgeving		ongedwongen verblijven reistijd wordt eigen tijd individueel reizen inspireren op de reis (vertrekkende reiziger)	
locatie	aan de loopstroom zichtrelatie met de velden voor oriëntatie en reis		aan de loopstroom na het veld *comfortabel wachten* of *beschut wachten*	
bijzonderheden	in het hoofdontvangst-domein van een klein station, met name als er geen ruimte is voor een veld *comfortabel wachten* in het hoofdontvangst-domein van een groot station, als tweede veld voor verblijf naast een veld *comfortabel wachten* of *groen* in het subontvangst-domein van een groot station met name als er geen ruimte is voor een veld *comfortabel wachten*		positie naar keuze onder de kap, op de grens van de kap of buiten de kap	

3.1.9 Groen

Gewenste ervaring

Het veld *groen* nodigt reizigers uit om te wachten en rond te kijken in de nabijheid van groen.
De beplanting brengt kleur en geur en prikkelt de zintuigen. Een veld *groen* geeft rust en biedt ontspanning waardoor reizigers zich hier even kunnen onttrekken aan de drukte op het station.
De plek is veilig en biedt ook ruimte voor ontmoeten en afspreken of voor eten, drinken of lezen.

Het groen verleidt reizigers om de hal verder in te lopen of het perron verder op te gaan. In het ontvangstdomein van een groot station is het veld een onderscheidende plek om met iemand af te spreken en samen verder te gaan.
In het reisdomein - perron bevindt het veld *groen* zich altijd buiten. Reizigers hebben er uitzicht op het station en haar omgeving.
Zon en wind brengen de beplanting in ieder seizoen tot leven.

Het veld *groen* bestaat uit een groenzone, een groen eiland of uit groenobjecten.

Groenzone
De groenzone bevindt zich in het reisdomein - perron langs een zijperron en verbindt het station met de omgeving. Op veel kleine stations ligt de groenzone op een talud. Om uit te nodigen tot verblijf kan bij de groenzone op het zijperron een zitrand of een hekwerk met leunobject worden geplaatst.

Groen eiland
Een groen eiland kan zich binnen in het ontvangstdomein en buiten in het reisdomein - perron op een eilandperron bevinden. Net als een groenzone is ook een groen eiland te combineren met een zitrand om uit te nodigen tot verblijf. Het versterkt de sfeer van ontmoeting. Reizigers kunnen het groen eiland gebruiken om af te spreken, te wachten, eten en drinken of te lezen.

Groenobjecten
Ook het veld *groen* dat wordt opgebouwd met groenobjecten nodigt reizigers uit. Reizigers kunnen zich vrij tussen de groenobjecten begeven. Het veld bevindt zich in het ontvangstdomein of in het reisdomein - perron op eilandperrons van grote stations. De groenobjecten kunnen hoog of laag zijn. Beide varianten zijn alzijdig.
Lage groenobjecten worden toegepast in grote stationshallen. De beplanting in dit groenobject is kleurig en voor reizigers heel goed zichtbaar.
Hoge groenobjecten kunnen in de stationshal of op het eilandperron worden toegepast. De grote maat van het groenobject, het ritme waarin de objecten worden geplaatst en de beplanting met expressieve vormen en kleuren inspireren de reizigers.

Toepassing in de stationsdomeinen

veld	ontvangstdomein	reisdomein – passage	reisdomein - perron	verblijfdomein
groen	optioneel aanwezig	niet van toepassing	optioneel aanwezig	niet van toepassing
identiteitsdrager	groen eiland hoog / laag groenobject		groenzone groen eiland hoog groenobject	
ondersteunende objecten	afvalbak		afvalbak	
gewenste ervaring	ongedwongen verblijven ontmoeten samen op reis gaan of naar bestemming gaan reistijd wordt eigen tijd individueel reizen uitnodigen in de omgeving		ongedwongen verblijven reistijd wordt eigen tijd individueel reizen uitnodigen in de omgeving	
locatie	aan de loopstroom zichtrelatie met de velden voor oriëntatie en reis		aan de loopstroom optioneel aan het einde van iedere veldvolgorde groenzone langs zijperron groen eiland en hoog groenobejct op eilandperron	
bijzonderheden	groen eiland in combinatie met zitrand toepassen t.b.v. sfeer van ontmoeting en verblijf hoog en laag groenobject: nadruk ligt op uitstraling van de beplanting		groen eiland toepassen als beplanting in volle grond mogelijk is, zoveel mogelijk toepassen in combinatie met zitrand t.b.v. sfeer van ontmoeting en verblijf hoog groenobject toepassen als beplanting in volle grond niet mogelijk is, nadruk ligt op uitstraling van de beplanting	

3.2 Ordening van de velden per stationsdomein

Inleiding

In deze bijlage is de ordening van de velden beschreven. Voor ieder stationsdomein is een principe voor veldvolgorde ontwikkeld. De schema's laten per stationsdomein de keuzemogelijkheden in de veldvolgorde zien. In de tekst zijn de overwegingen die een rol spelen bij het opstellen van een passende veldvolgorde toegelicht. Een aantal veel voorkomende veldvolgordes zijn als voorbeeld opgenomen. In deze voorbeelden is dus al een keuze gemaakt uit de mogelijkheden die de principes voor veldvolgorde bieden.

Nadat de passende veldvolgorde voor een station is bepaald, kan een veldenplan worden opgesteld waarin rekening wordt gehouden met voldoende circulatieruimte rondom de velden. Aan de hand van de configuratieprincipes vinden de objecten in de velden hun plek. Deze configuratieprincipes zijn opgenomen in bijlage 3.3 en 3.4.

Het inrichtingsplan is compleet als ook de objecten buiten de velden in de circulatieruimte zijn geplaatst. In bijlage 3.5 is de ordening van de objecten buiten de velden opgenomen.

In de paragraaf over de veldvolgorde in het ontvangstdomein is ook de toepassing van de velden in het hoofd-, neven- en subontvangstdomein beschreven. Het reisdomein is onderverdeeld naar de twee paragrafen reisdomein - passage en reisdomein - perron.

3.2.1 De veldvolgorde van het ontvangstdomein
3.2.2 De veldvolgorde van het reisdomein – passage
3.2.3 De veldvolgorde van het reisdomein – perron
3.2.4 De veldvolgorde van het verblijfdomein

3.2.1 Veldvolgorde van het ontvangstdomein

In het ontvangstdomein worden de reizigers in het station ontvangen en verwelkomd. Het ontvangstdomein is opgeruimd, helder en overzichtelijk. Vertrekkende reizigers krijgen hier ruimte voor 'ontdekken bij vertrek'. Ze bereiden zich hier voor op de reis, spreken er af of nemen er afscheid. Aankomende reizigers worden in het ontvangstdomein uitgenodigd om de omgeving te ontdekken en anderen te ontmoeten. (Stationsconcept)

Aan de hand van reizigersaantallen en loopstromen worden op een station met meerdere toegangen een hoofdontvangstdomein en één of meerdere nevenontvangstdomeinen of eventueel ook subontvangstdomeinen onderscheiden.

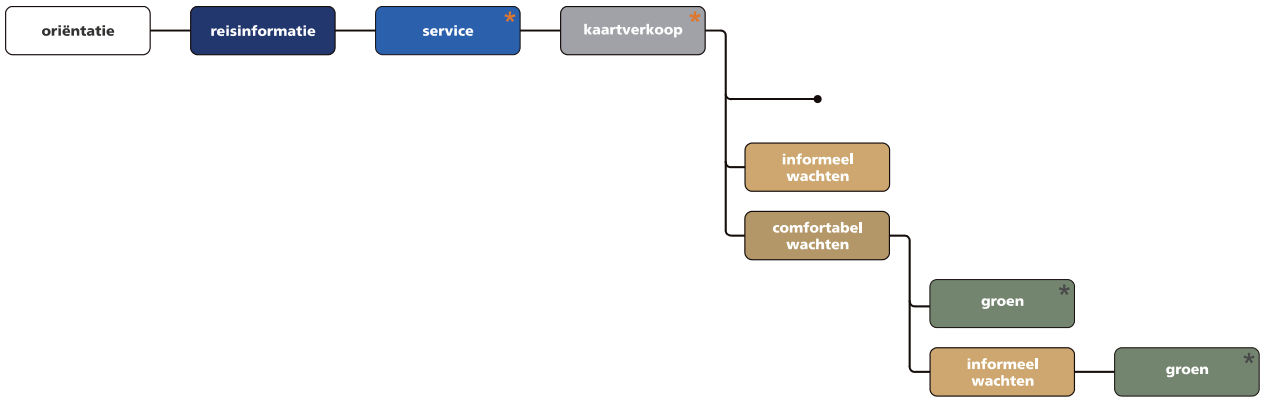

* = *optioneel in afstemming met concessieverlener / vervoerder*
* = *optioneel op basis van beschikbare ruimte en gewenste uitstraling*

Schema veldvolgorde ontvangstdomein

In het ontvangstdomein zijn de velden voor oriëntatie en reis altijd aanwezig. Ze zijn herkenbaar en vertrouwd. Reizigers voelen zich hierdoor veilig en op hun gemak.
Reizigers ontmoeten bij binnenkomst als eerste een veld *oriëntatie* en vervolgens een veld *reisinformatie.* Alleen in het subontvangstdomein is het veld *reisinformatie* optioneel.
Het veld *service* zal in het hoofdontvangstdomein vrijwel altijd aanwezig zijn, in het nevenontvangstdomein is het veld *service* echter optioneel, in het subontvangstdomein is het veld niet aanwezig.
Vertrekkende reizigers ontmoeten vervolgens een veld *kaartverkoop.* Dit veld is in het hoofdontvangstdomein altijd aanwezig. In het nevenontvangstdomein is het veld *kaartverkoop* optioneel aanwezig, terwijl dit veld in het subontvangstdomein niet aanwezig is.

De velden voor verblijf in het ontvangstdomein zijn *comfortabel wachten, informeel wachten* en *groen*. Deze velden faciliteren het wachten, observeren en ontmoeten. Zij versterken het publieke karakter van het station. Als vanwege de beperkte ruimte wordt gekozen voor een veld *informeel wachten,* dan is het niet mogelijk dit veld aan te vullen met overige velden voor verblijf. Afhankelijk van de beschikbare ruimte worden één of meerdere velden *comfortabel wachten* toegepast.
In het ontvangstdomein van grote stations is optioneel een veld *groen* aanwezig.

Gewenste ervaring velden in het ontvangstdomein

Velden voor oriëntatie en reis
Vanuit het veld oriëntatie zien reizigers de ruimte, de bewegwijzering, actuele reisinformatie en de overige velden in het ontvangstdomein. Hier bepalen zij hoe ze het domein gaan gebruiken.
In het veld reisinformatie kunnen reizigers zich voorbereiden op (het vervolg van) hun reis met behulp van de aangeboden reisinformatie op het reisinformatiepaneel. Voor verdere voorbereiding is optioneel het veld service opgenomen. Hier kunnen aankomende reizigers op het servicepaneel informatie vinden over de aansluiting op het openbaar vervoer terwijl vertrekkende reizigers hier informatie krijgen over bijvoorbeeld werkzaamheden aan het spoor en aanbiedingen.
In het veld kaartverkoop kunnen reizigers bij het kaartverkooppaneel zelfstandig een kaartje kopen of hun ov-chipkaart opwaarderen.

Velden voor verblijf
Het veld comfortabel wachten in het ontvangstdomein inspireert reizigers op de treinreis of nodigt ze uit in de omgeving. Reizigers kunnen er met iemand afspreken om samen op reis te gaan of de omgeving te ontdekken. De comfortabele zitobjecten bieden tal van gebruiksmogelijkheden.
Het veld comfortabel wachten krijgt verblijfskwaliteit en onderscheidt zich nadrukkelijk van de circulatieruimte. Een passende configuratie en de uitvoering van de comfortabele zitobjecten versterkt het stationskarakter.
Het veld informeel wachten is geschikt voor individuele reizigers die kort en ongedwongen willen wachten. Zij kunnen de informele zitobjecten naar eigen inzicht gebruiken omdat ze variëren in vorm en een alzijdige oriëntatie hebben.
Het veld groen kan worden ingevuld met een groen eiland of groenobjecten. In dit veld wachten reizigers op het vervolg van hun reis. Ondertussen worden zij bij hun verblijf geïnspireerd door de wisselende verschijnings-vormen van het groen. Door middel van het groen wordt tevens de relatie met de omgeving en/of het stationskarakter versterkt.

Toelichting op de keuzemogelijkheden voor de veldvolgorde ontvangstdomein

Hoofd-, neven- en subontvangstdomein
Bij het betreden van het station komen reizigers aan in het ontvangstdomein. Het ontvangstdomein bevindt zich in het stationsgebouw of net buiten het stationsgebouw, bij of op het perron. De positie van de velden en de keuze voor velden voor verblijf wordt bepaald aan de hand van de aanwezigheid van een stationsgebouw dat als zodanig in gebruik is, de ruimtelijke opbouw van het ontvangstdomein, de beschikbare ruimte en het aantal entrees. Als er meerdere entrees aanwezig zijn, kunnen hoofd-, neven- en subontvangstdomein worden onderscheiden.

Op kleine stations die vanaf twee zijden te benaderen zijn, worden bij voorkeur twee ontvangst-domeinen ingericht, indien de ruimte en het aantal reizigers het toelaten. Op stations met een beperkt aantal reizigers of met een centraal gelegen entreegebied wordt één ontvangstdomein ingericht. Het is echter mogelijk dat ook op een klein station één of meerdere zijopgangen naar de perrons aanwezig zijn. Hier bevinden zich dan de neven- en mogelijk ook subontvangstdomeinen.

Grote stations hebben meerdere entrees. Bij iedere entree bevindt zich een ontvangstdomein. Een groot stationsgebouw heeft in veel gevallen twee stationshallen. Een grote hal aan de voorkant, met hier het hoofdontvangstdomein en een kleine hal aan de achterkant van het station, het neven-ontvangstdomein. Als er zijopgangen naar de perrons aanwezig zijn, bevinden zich hier de subontvangstdomeinen. Met name in het hoofdontvangstdomein zijn vaak meerdere velden voor oriëntatie en reis en voor verblijf gewenst.

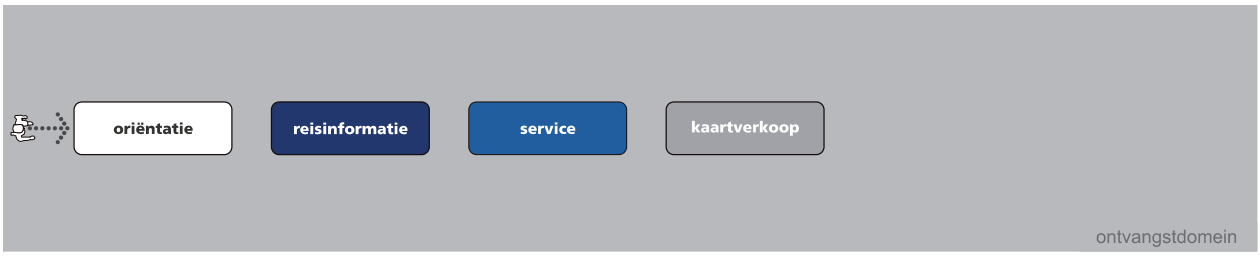

Voorbeeld veldvolgorde ontvangstdomein - zonder stationsgebouw

Klein station zonder stationsgebouw

Op kleine stations waar geen stationsgebouw aanwezig is en er maar één entree naar het perron is, bevindt het hoofdontvangstdomein zich bij deze opgang naar het perron en bij beperkte ruimte eventueel op het perron. Dit hoofdontvangstdomein wordt ingericht met de velden *oriëntatie, reisinformatie, service* en vervolgens *kaartverkoop*. Deze vier velden kunnen worden opgenomen in het beschuttingssysteem en vormen als het ware de entree van het station. Deze plek is herkenbaar en vertrouwd en biedt bij gebruik van de voorzieningen beschutting tegen wind, neerslag en zonlicht. Bij de situering van de velden wordt gezocht naar een optimum tussen zichtbaarheid van de velden vanaf het aankomstdomein en de ruimtelijke inpassing in relatie tot de hoofdentree.

Het is mogelijk in het ontvangstdomein ook een nieuwsmeubel en/of commerciële automaat op te nemen in het beschuttingssysteem. Het heeft echter de voorkeur deze objecten in het reisdomein - perron te plaatsen.

Op een klein station kan het hoofdontvangstdomein zich op het perron bevinden. Dit heeft geen gevolgen voor de toe te passen velden in dit domein. In het reisdomein vervallen dan echter de velden voor oriëntatie en reis. In het beschuttingssysteem worden dan de velden voor oriëntatie en reis van het hoofdontvangstdomein opgenomen met een veld *comfortabel wachten* van het reisdomein.

Als er op een klein station meerdere opgangen naar één perron zijn, worden hoofd-, neven- en eventueel subontvangstdomeinen onderscheiden. Alleen het hoofdontvangstdomein wordt ingericht met de velden *oriëntatie, reisinformatie, service* en *kaartverkoop*. Bij het nevenontvangstdomein is het veld *reisinformatie* altijd aanwezig en zijn de velden *service* en *kaartverkoop* optioneel aanwezig. Met name wanneer een nevenontvangstdomein door een aanzienlijk aantal vertrekkende reizigers wordt gebruikt, bijvoorbeeld vanwege aansluiting op het openbaar vervoer of een nabijgelegen parkeerplaats, is een veld *kaartverkoop* gewenst. In een subontvangstdomein zijn de velden *reisinformatie* en *service* optioneel en is het veld *kaartverkoop* niet aanwezig.

Op kleine stations kan het spoor fors hoger liggen dan de stationsomgeving. Het lager gelegen hoofd- of nevenontvangstdomein wordt dan visueel gescheiden van het hoger gelegen reisdomein - perron. Zichtbaarheid van het veld *kaartverkoop* wordt dan gegarandeerd door waar mogelijk aan deze opgangen naar de perrons een hoofd- of nevenontvangstdomein met een veld *kaartverkoop* te realiseren.

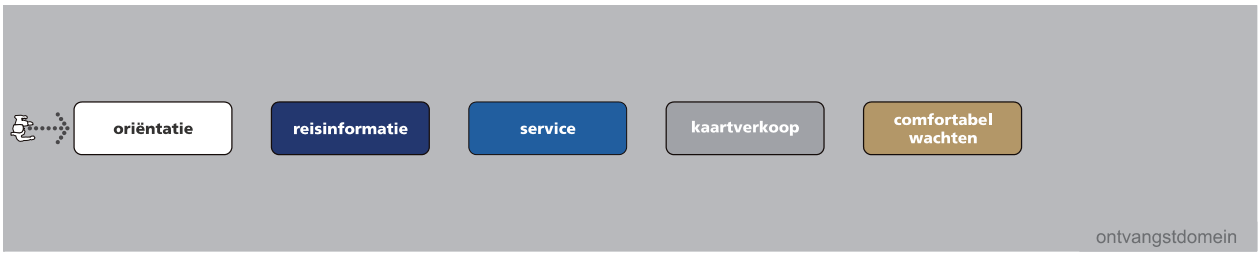

Voorbeeld veldvolgorde ontvangstdomein - klein stationsgebouw

Klein station met stationsgebouw

Op stations met een klein stationsgebouw dat als zodanig in gebruik is, bevindt het hoofdontvangstdomein zich in de stationshal van het gebouw. Daar zijn dan ook de velden voor oriëntatie en reis. De velden *reisinformatie, service* en *kaartverkoop* worden bij voorkeur geconcentreerd op één plek, waar mogelijk rechts ten opzichte van de entree. Deze velden worden bij voorkeur in of op een wand van de stationshal geplaatst om zoveel mogelijk circulatieruimte beschikbaar te houden. Alleen als er ruim voldoende circulatieruimte is en het wenselijk is voor de zichtbaarheid vanaf het veld *oriëntatie*, worden de velden gecombineerd in een vrijstaande unit. Is er behoefte aan en ruimte voor meerdere velden voor oriëntatie en reis, dan heeft het de voorkeur om voor alle velden in de stationshal te kiezen voor óf de geïntegreerde óf de vrijstaande variant.

Er kan een veld *comfortabel wachten* worden gerealiseerd als er in de stationshal nog voldoende vrije circulatieruimte is. Omwille van de verblijfskwaliteit verdient een comfortabele verblijfplek de voorkeur boven een informele verblijfplek. Voor een veld *groen* is in een klein stationsgebouw onvoldoende ruimte. Als het stationsgebouw een inpandige wachtruimte heeft, dan hoort deze ruimte bij het reisdomein - perron en functioneert de ruimte als een veld *beschut wachten*.

Als een toegang tot het perron buiten het stationsgebouw gelijke of hogere reizigersaantallen heeft dan de entree via het stationsgebouw of als het stationsgebouw niet als zodanig in gebruik is, wordt de ruimte buiten als hoofdontvangstdomein beschouwd en ingericht met alle velden voor oriëntatie en reis. Deze velden worden samengebracht in het beschuttingssysteem, waarbij voor de situering gezocht wordt naar een optimum tussen zichtbaarheid van de velden vanaf het aankomstdomein en de inpassing in relatie tot de hoofdentree en het stationsgebouw.

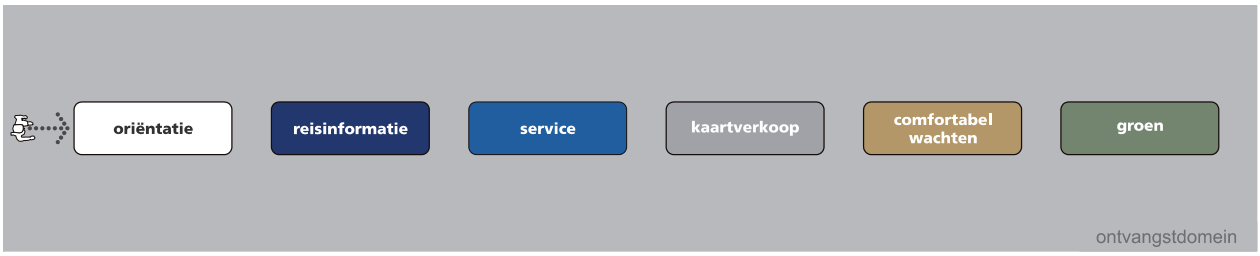

Voorbeeld veldvolgorde ontvangstdomein - groot stationsgebouw

Groot station met stationsgebouw

In het hoofdontvangstdomein van een groot station zijn alle velden voor oriëntatie en reis aanwezig. Deze bevinden zich bij voorkeur in de nabijheid van de toegangen tot de stationshal en rechts ten opzichte van de entree. Ook bij grote stationsgebouwen kan ervoor worden gekozen deze velden in of op een wand van het stationsgebouw te situeren om zoveel mogelijk circulatieruimte beschikbaar te houden, mits er voldoende vrije wanden beschikbaar zijn. Alleen als er ruim voldoende circulatieruimte is en het wenselijk is voor de zichtbaarheid vanaf het veld *oriëntatie*, worden de velden gesitueerd in één of meerdere vrijstaande units. In grote stationshallen is ruimte voor meerdere velden voor oriëntatie en reis. Het heeft dan de voorkeur om voor alle velden in de stationshal te kiezen voor óf de geïntegreerde óf de vrijstaande variant.
De positie van de velden wordt bepaald door het aantal toegangen tot de stationshal. Door een afgewogen plaatsbepaling van de velden voor oriëntatie en reis is het mogelijk de velden vanuit meerdere toegangen bereikbaar te maken. Ze moeten in ieder geval goed zichtbaar en vindbaar zijn.
Voor aankomende reizigers die vanuit het reisdomein het ontvangstdomein betreden, zijn alleen de velden *oriëntatie* en *reisinformatie* en optioneel het veld *service* van toepassing.

Ook in een groot station zijn hoofd-, neven- en eventueel subontvangstdomeinen te onderscheiden.
Het aantal reizigers dat het hoofdontvangstdomein gebruikt, is het hoogst. Dit is de plek waar reizigers met elkaar afspreken en elkaar ontmoeten en dus ook een geschikte plek voor een of meerdere velden comfortabel wachten. Zij geven het hoofdontvangstdomein een uitnodigend karakter.
Als de ruimte het toelaat, kan een veld *informeel wachten* en/of eventueel een veld *groen* worden toegepast. Het veld *groen* wordt in het hoofdontvangstdomein opgenomen als dit aansluit bij het stationskarakter en de omgevingskenmerken van het station.
Om voldoende spreiding van reizigers te stimuleren wordt de plaatsing van de velden voor verblijf afgestemd op de ruimtelijke opbouw van de stationshal. Ze bevinden zich aan de loopstroom, in de luwte van de circulatieruimte van de stationshal.

Het nevenontvangstdomein wordt door minder reizigers gebruikt. Het verblijf is hier vaak efficiënter, korter, informeler en meer individueel. Als er in de circulatieruimte voldoende plaats is voor een veld voor verblijf, dan wordt het veld *informeel wachten* in plaats van *comfortabel wachten* toegepast. Het verschil tussen hoofd- en nevenontvangstdomein wordt zo benadrukt.

3.2.2 Veldvolgorde van het reisdomein – passage

Het reisdomein staat in het teken van het gemakkelijk en efficiënt verplaatsen van en naar de trein, zowel voor aankomende als vertrekkende reizigers. De ervaring is het meeste vervlochten met de treinreis. Aankomende reizigers voelen zich welkom en vertrekkende reizigers hebben ruimte om veilig en comfortabel op de trein te stappen of de reistijd naar eigen inzicht in te vullen. Snelheid en beweging zijn dominant. (Stationsconcept)
Het reisdomein is onderverdeeld in reisdomein - passage en reisdomein - perron. Het reisdomein - passage staat vooral in het teken van het gemakkelijk en efficiënt verplaatsen van en naar de perrons, terwijl het reisdomein – perron in het teken staat van goed geïnformeerd, veilig en comfortabel verblijven naar keuze en het verplaatsen van en naar de trein.

Een passage is een ongelijkvloerse kruising met het spoor. De passage kan zowel onderlangs (tunnel) als bovenlangs (traverse) kruisen. De passage is onderdeel van het station en ontsluit de perrons als hoofd- of nevenontsluiting. De lengte van de passage is afhankelijk van het aantal sporen dat wordt gekruist. De breedte van de passage kan variëren. In tunnels zijn de wanden van de passage gesloten en eventueel voorzien van retail. Bij traversen zijn de wanden transparant en zien reizigers van bovenaf de sporen. Een passage kan tevens functioneren als een verbinding tussen twee wijken of stadsdelen.

Gewenste ervaring velden in het reisdomein - passage

Velden voor oriëntatie en reis
In de passage ontmoeten reizigers bij binnenkomst eerst een veld oriëntatie waarin ze de ruimte overzien en zicht hebben op de bewegwijzering, de actuele reisinformatie en de mogelijke andere velden en de toegangen naar de perrons.
Het veld reisinformatie met geïntegreerde of vrijstaande reisinformatiepanelen geeft vertrekkende reizigers een tweede mogelijkheid om informatie over de reis in te winnen en in te schatten hoeveel tijd nog rest voordat de trein vertrekt. Het veld is ook waardevol voor overstappende en aankomende reizigers omdat ze hier de vertrektijden van aansluitende treinen of de trein voor de terugreis kunnen vinden.
Optioneel worden de reisinformatiepanelen gecombineerd met de panelen van een veld service en/of kaartverkoop, waar reizigers aanvullende reisinformatie kunnen vinden en/of hun ov-chippas kunnen opladen.

Velden voor verblijf
Als de capaciteit het toelaat kan in de passage een veld comfortabel wachten worden geplaatst. De comfortabele zitobjecten bieden reizigers een rustig en comfortabel verblijf binnen de beschutting van het stationsgebouw. Het veld bevindt zich buiten de drukte en het meer publieke karakter van het ontvangstdomein en buiten de drukte bij de treinen van het reisdomein - perron. Vanuit het veld kunnen reizigers 'vanaf de zijlijn' de activiteiten in de passage gadeslaan of nog even rustig verblijven. Het veld draagt bij aan de uitstraling en sluit aan op het karakter van de passage.

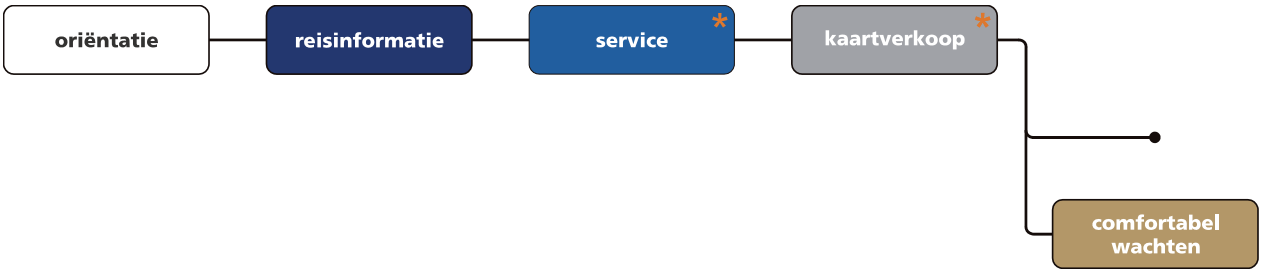

* = optioneel in afstemming met concessieverlener / vervoerder

Schema veldvolgorde reisdomein - passage

Toelichting op de keuzemogelijkheden van de veldvolgorde reisdomein - passage

Kenmerkend voor de passage is de lineaire opbouw. Meestal heeft de passage twee ingangen.
De velden voor oriëntatie en reis bevinden zich bij voorkeur bij deze ingangen en bij de toegangen tot de perrons. Op stations waar zich OVCP-poortjes tussen ontvangstdomein en reisdomein-passage bevinden, is vaak een veld *kaartverkoop* in het reisdomein - passage aanwezig. De keuze voor één of meerdere velden *comfortabel wachten* is afhankelijk van de aard van het gebruik en de capaciteit van de circulatieruimte van de passage. Een passage die alleen wordt gebruikt voor transfer is bijvoorbeeld rustiger dan een passage die ook een verbinding tussen twee wijken vormt.

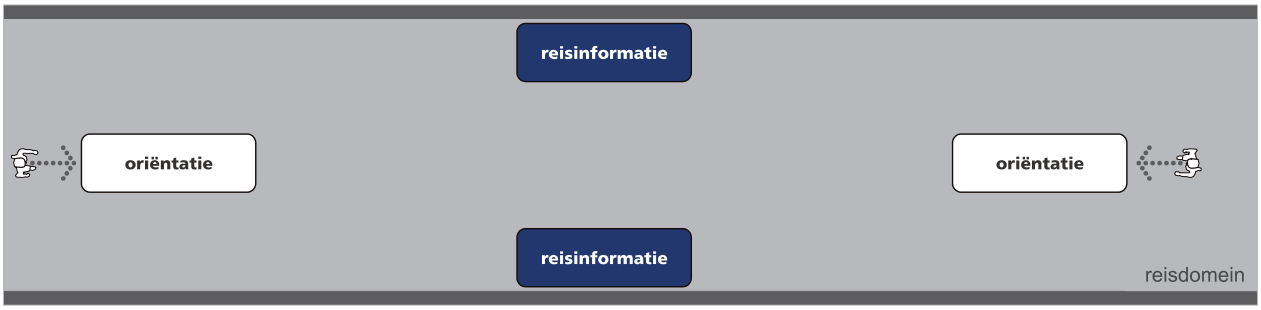

Voorbeeld toepassing velden in passage met gesloten wand

Gesloten wand

Als de passage de sporen onderlangs kruist, zijn de wanden gesloten (tunnel) of zijn er (retail)voorzieningen in de wanden aanwezig. Bij gesloten wanden kunnen de panelen van de velden *reisinformatie* en optioneel *service* en/of *kaartverkoop* in of op de wand worden geplaatst. De nadruk van het gebruik van de passage ligt op de transfer en doorgang, zeker als de passsage ook functioneert als een verbinding tussen wijken. De passage met gesloten wanden is daarom niet geschikt voor velden *comfortabel wachten*. Als er voldoende wandoppervlakte is kunnen bij meerdere perronopgangen of tussen perronopgangen velden *reisinformatie* en/of *kaartverkoop* aanwezig zijn.

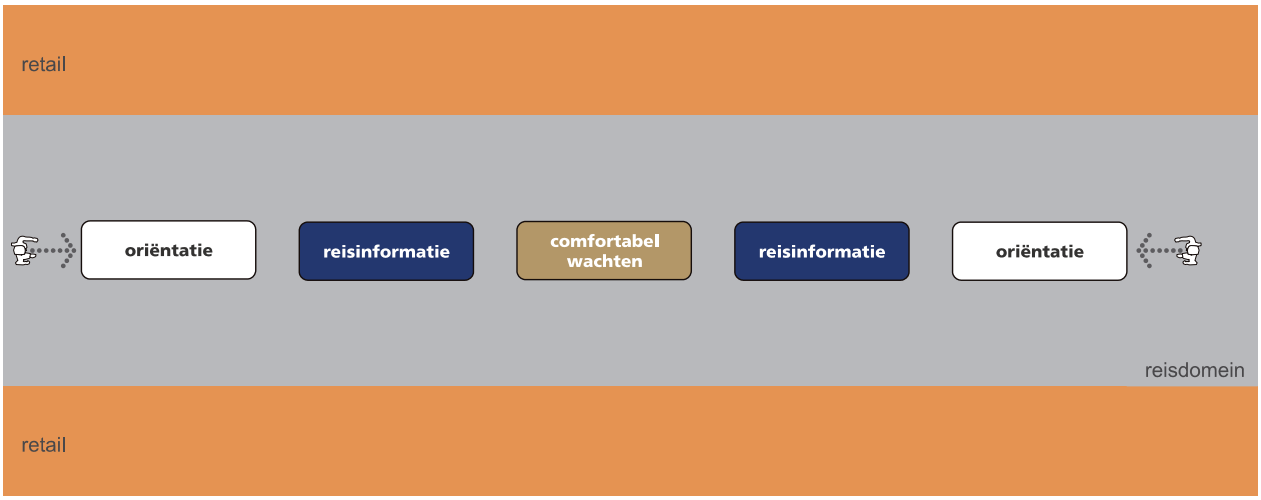

Voorbeeld toepassing velden in passage met aanwezigheid van retail

Wand met (retail)voorzieningen

Als in de wanden retail aanwezig is, bevinden de velden *oriëntatie* en *reisinformatie* en optioneel *service* en/of *kaartverkoop* zich op de hartlijn van de passage, met aan weerszijden de loopstroom. De aanwezige retail zorgt voor levendigheid in de passage. Daarom zijn velden *comfortabel wachten* in het verlengde van de velden voor oriëntatie en reis mogelijk. Als de passage in gebruik is als verbinding tussen wijken heeft dit invloed op de rust van het verblijf in de passage. Een veld *comfortabel wachten* is alleen toe te passen als de passage voldoende capaciteit, rust en beschutting tegen tocht biedt.

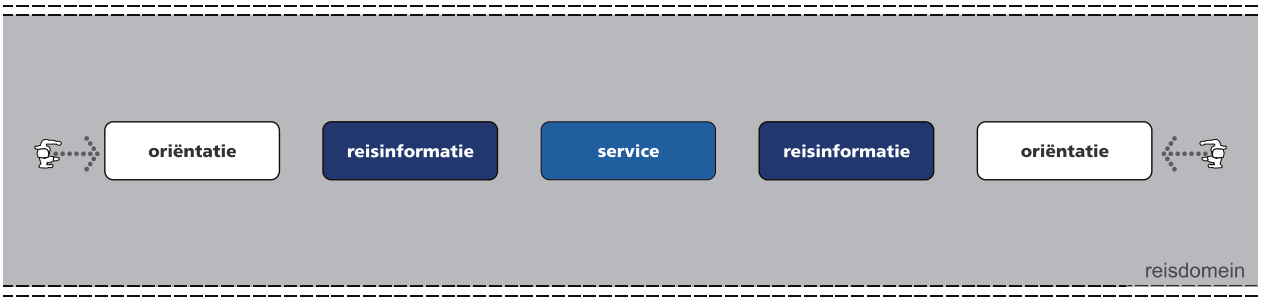

Voorbeeld toepassing velden in passage met een transparante wand

Transparante wand

Als de wanden van de passage transparant zijn, bevinden de velden voor oriëntatie en reis zich vrijstaand op de hartlijn de passage, met aan weerszijden de loopstroom. De passage nodigt uit tot kijken naar de sporen, maar niet tot langer verblijf. Daarom zijn de transparante wanden van de passage geschikt voor het plaatsen van leunobjecten.

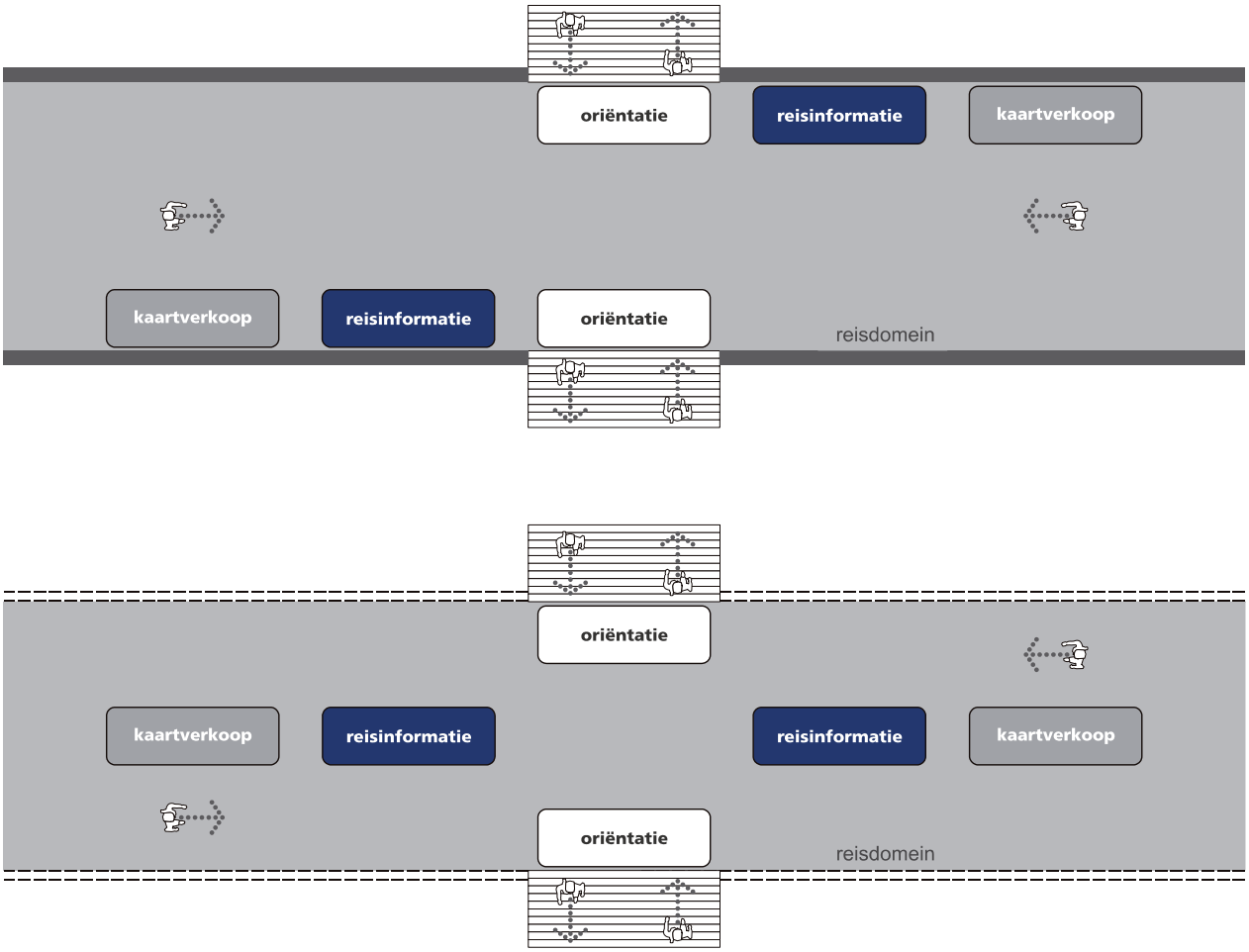

Toepassing velden in passage met gesloten wand en met transparante wand bij toegangen naar perron

Velden bij toegangen naar het perron

De velden *oriëntatie*, *reisinformatie* en optioneel *service* en/of *kaartverkoop* zijn in de passage ook te vinden bij één of meerdere toegangen naar de perrons. Zijn de wanden gesloten, dan bevinden de reisinformatie- en kaartverkooppanelen zich op of in de wand. Zijn de wanden transparant, dan bevinden ze zich vrijstaand in de ruimte.

3.2.3 Veldvolgorde van het reisdomein – perron

Het reisdomein staat in het teken van het gemakkelijk en efficiënt verplaatsen van en naar de trein, zowel voor aankomende als vertrekkende reizigers. De ervaring is het meeste vervlochten met de treinreis. Aankomende reizigers voelen zich welkom en vertrekkende reizigers hebben ruimte om veilig en comfortabel op de trein te stappen of de reistijd naar eigen inzicht in te vullen. Snelheid en beweging zijn dominant. (Stationsconcept)
Het reisdomein is onderverdeeld in reisdomein - passage en reisdomein - perron. Het reisdomein - perron staat in het teken van goed geïnformeerd, veilig en comfortabel verblijven naar keuze en het verplaatsen van en naar de trein.

Het reisdomein van het station bevindt zich voornamelijk op het perron. In deze paragraaf wordt de veldvolgorde van het perron beschreven. Deze veldvolgorde is zowel voor het zijperron als het eilandperron van toepassing.

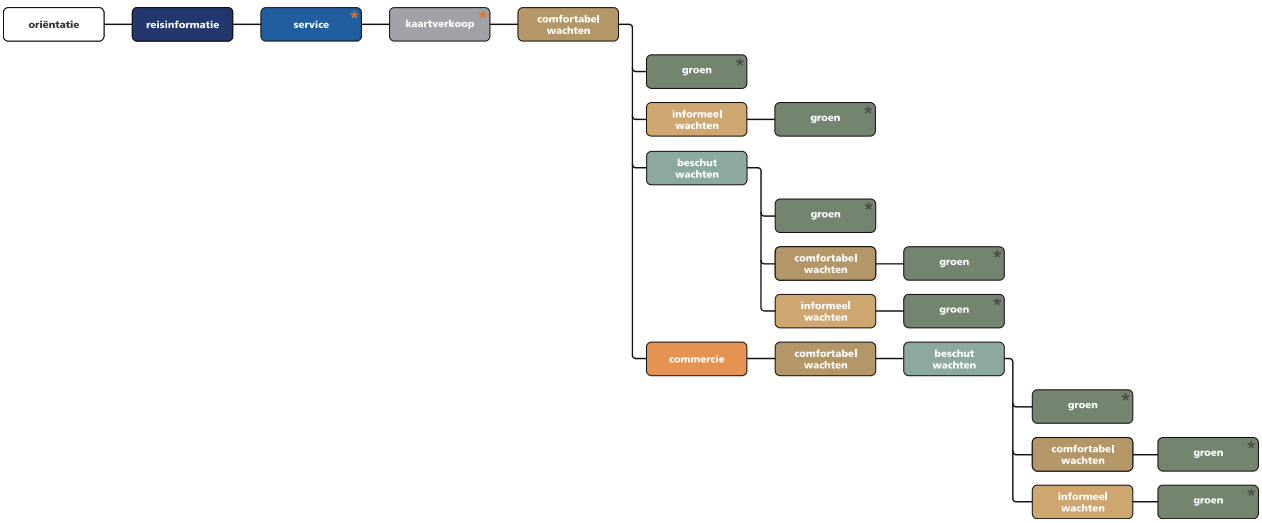

* = *optioneel in afstemming met concessieverlener / vervoerder*
* = *optioneel op basis van beschikbare ruimte en gewenste uitstraling*

Schema veldvolgorde reisdomein - perron

Op het perron is de hiërarchie in de volgorde van de velden het meest duidelijk. De minimale veldvolgorde is: eerst het veld *oriëntatie*, dan r*eisinformatie* met optioneel een veld *service* en als laatste een veld *comfortabel wachten*.
Op stations waar zich OVCP-poortjes op het perron bevinden, is een veld *kaartverkoop* in het reisdomein - perron aanwezig.

Meestal is er voldoende ruimte op het perron om meer velden voor verblijf te realiseren waardoor reizigers keuze hebben en zich beter verspreiden over de lengte van het perron. Binnen deze velden vindt dan een verschuiving plaats van comfortabel wachten en multifunctioneel gebruik naar meer informeel en ongedwongen wachten.
Ook kunnen reizigers hier de gelegenheid krijgen om hun laatste aankoop in voorbereiding op de reis te doen. De veldvolgorde wordt dan uitgebreid met een veld *commercie.* Na een veld *commercie* volgt altijd een veld *comfortabel wachten*, waarna de keuze bestaat voor het veld *beschut wachten*.
Na een veld *beschut wachten* volgt altijd een veld *comfortabel wachten* of *informeel wachten* en/of optioneel één of meerdere velden *groen.* Deze volgorde past bij de aard van de activiteiten vooraan op het perron en de meer rustige en individuele sfeer verderop het perron.

In de maximale variant bestaat de veldvolgorde uit alle velden voor oriëntatie en reis en alle velden voor verblijf. Er kunnen één of meerdere velden *comfortabel wachten* worden toegepast op de plekken die voor dit veld in het schema zijn gereserveerd. Een extra veld *comfortabel wachten* kan bovendien worden ingezet om ruimte te reserveren voor een toekomstig veld *commercie.*
Voor perrons met nevenopgangen of ontsluitingen verder op het perron kunnen de velden voor oriëntatie en reis worden herhaald om dan over te gaan in de veldvolgorde zoals die vanuit de hoofdopgang is ingezet. Het achterste deel van het perron kan leeg blijven wanneer er geen nevenopgangen zijn en er geen trein stopt.

Het veld *groen* heeft een bijzondere positie. Alle varianten van de veldvolgordes worden optioneel afgesloten met één of meerdere velden *groen.* Deze velden worden toegepast als de ruimte het toelaat en als het past bij het karakter van het station en de aansluiting op de omgeving.
Het veld *groen* kan op drie manieren worden vertaald naar ruimtelijke voorstellen:
Op stations met zijperrons wordt het veld vertaald naar een groenzone naast het zijperron. De maat wordt afgestemd op de omgevingskenmerken van het betreffende station.
Op eilandperrons wordt het veld vertaald naar een groen eiland of naar hoge groenobjecten. Als het volgt na een veld *informeel wachten*, dan is het veld *groen* een groen eiland.

Gewenste ervaring velden in het reisdomein – perron

Velden voor oriëntatie en reis
Als eerste ontmoeten reizigers op het perron de velden oriëntatie en reisinformatie. Op deze vertrouwde en herkenbare plek van ieder perron zullen vertrekkende reizigers altijd de gelegenheid krijgen zich tot op het laatste moment voor te bereiden op de reis door middel van de aangeboden reisinformatie op de reisinformatiepanelen. Optioneel worden deze panelen gecombineerd met de panelen van een veld service en/of kaartverkoop, waar reizigers aanvullende reisinformatie kunnen vinden en/of hun ov-chippas kunnen opladen.
Aankomende reizigers herkennen het veld reisinformatie als de plek om zich bij het overstappen te oriënteren op de vertrektijden van de aansluitende trein.

Velden voor verblijf
Het veld comfortabel wachten nodigt reizigers uit om hun reistijd naar eigen inzicht in te vullen. De comfortabele zitobjecten bieden tal van gebruiksmogelijkheden. Ondersteunende objecten als windschermen, beeldschermen, en/of een comfortobject versterken het comfortabele verblijf.

Het veld informeel wachten heeft een ongedwongen sfeer van ontmoeting. Het is geschikt voor reizigers die kort en individueel willen wachten en bestaat uit informele zitobjecten die zich onder of buiten de kap bevinden.
Worden reizigers in het veld commercie vooral producten of diensten aangeboden in voorbereiding op de reis, in het verblijfspaviljoen van het veld beschut wachten vinden reizigers juist wat meer rust om prettig en beschut voor wat langere tijd te verblijven.
In de groenzone, het groen eiland of de groenobjecten van het veld groen worden reizigers verleid verder het perron op te lopen en zich te laten inspireren door de wisselende verschijningsvorm van het groen.

Toelichting op de keuzemogelijkheden van de veldvolgorde reisdomein - perron

Het perron is bij uitstek een lineair opgebouwde ruimte waar reizigers verblijven met uitzicht op het spoor en de omgeving van het station. De beschikbare ruimte, het aantal reizigers, de aanwezigheid van een stationsgebouw en de gewenste voorzieningen zijn het meest bepalend voor het aantal velden en de daarbij behorende veldvolgorde. De lengte en breedte van het perron en van de overkapping zijn een fysieke begrenzing. Vervolgens is er een aantal verfijningen in de keuze mogelijk aan de hand van het type perron (zijperron of eilandperron), het aantal toegangen, de relatie met voorzieningen in de andere stationsdomeinen en de relatie met de omgeving.

De volledige breedte van de circulatieruimte op de perrons wordt benut voor de positionering van de velden. De velden *reisinformatie, service* en *kaartverkoop* worden zoveel mogelijk geclusterd, terwijl tussen de velden voor verblijf ruimte blijft voor circulatie. In de circulatieruimte worden vervolgens de objecten buiten de velden geplaatst. Op eilandperrons worden de velden op de hartlijn van het perron geplaatst. De zichtrelatie wordt over de volledig breedte van het perron behouden door de groepering, hoogte en de vereiste transparantie van de objecten in de velden voor verblijf. Het blijft daardoor mogelijk het perron als een ruimtelijk geheel te ervaren.

Op stations zijn vaak meerdere perrons aanwezig, al dan niet gefaseerd door middel van een middenopgang. In het reisdomein - perron is het daarom mogelijk de veldvolgorde te spiegelen en te variëren. Deze varianten worden voorafgaand aan de toelichting op de keuzemogelijkheden beschreven.

Spiegelen en variëren

Op de perrons worden de velden gespiegeld. Spiegelen is mogelijk in twee richtingen: ten opzichte van het spoor en ten opzichte van de middenopgang van het perron. De velden voor verblijf mogen de reiziger verrassen. Daarom is het mogelijk binnen de gespiegelde veldvolgorde de velden voor verblijf te variëren.

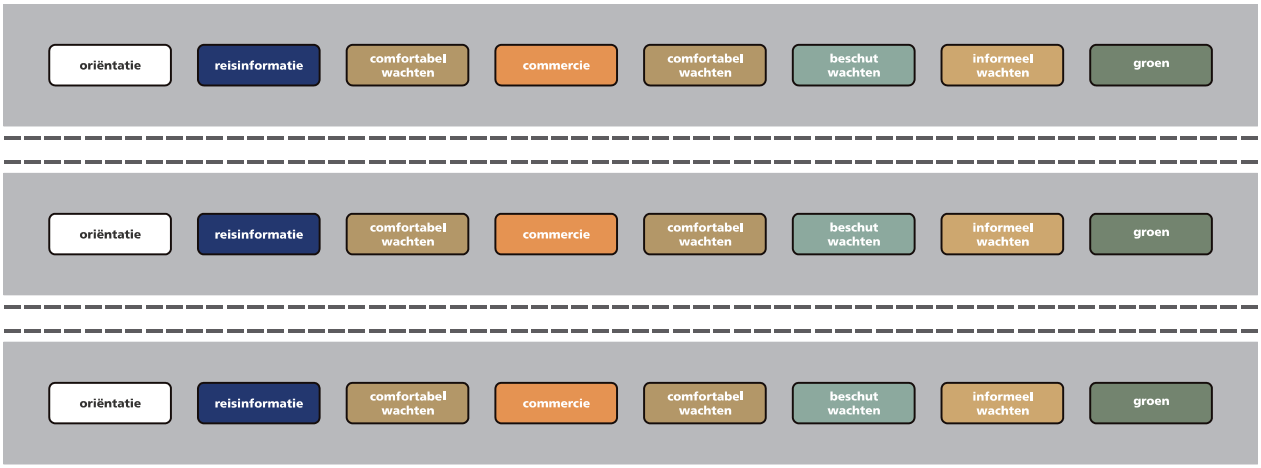

Voorbeeld van spiegelen ten opzichte van het spoor

Spiegelen ten opzicht van het spoor

Als ten opzichte van het spoor is gespiegeld, geldt eenzelfde veldvolgorde voor alle naast elkaar gelegen perrons binnen een station, om zo oriëntatie, herkenning en rust in het reisdomein te waarborgen.

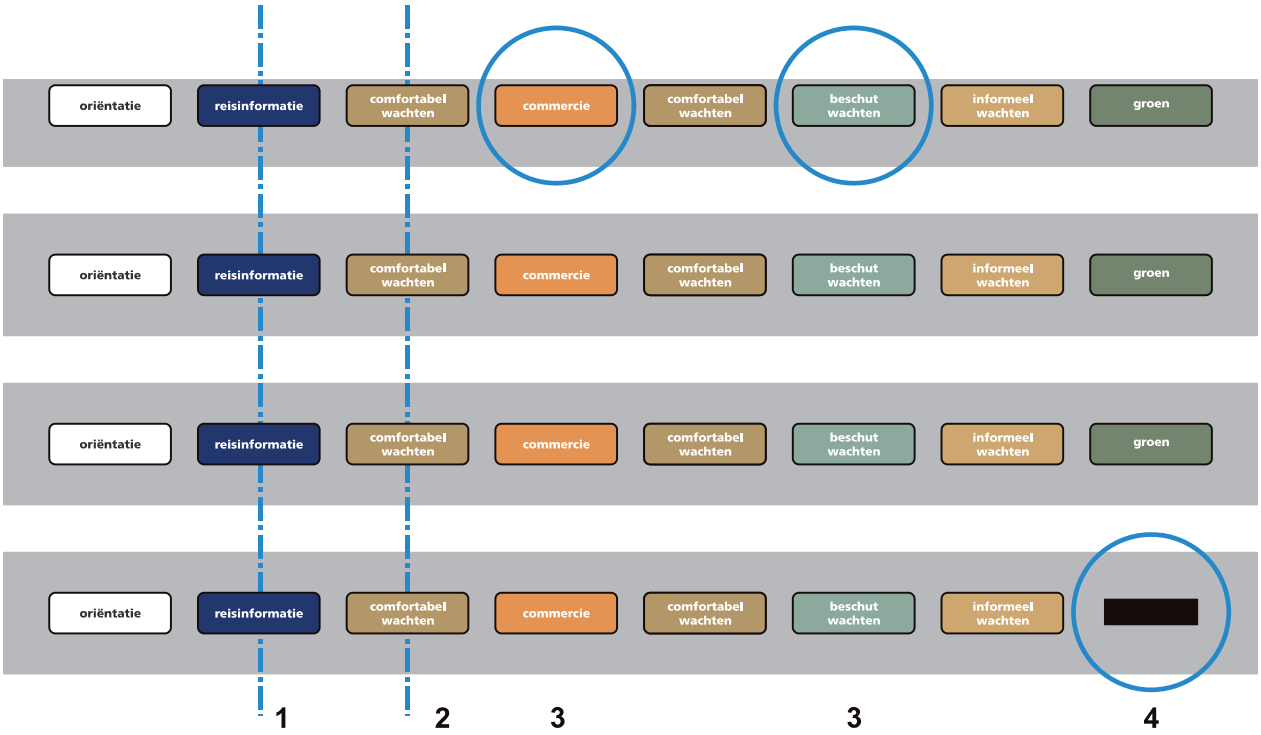

Overzicht van variatiemogelijkheden bij spiegelen ten opzichte van het spoor

1. *velden worden gespiegeld over de perrons*
2. *velden kennen een net andere configuratie of net andere ondersteunende objecten*
3. *de velden commercie en beschut wachten kunnen worden vervangen door comfortabel wachten*
4. *veld kan vervallen, bijvoorbeeld omdat er een dienstgebouw aanwezig is*

Binnen de gespiegelde veldvolgorde is variatie mogelijk. De configuratie mag net even verschillen van de configuratie op de andere perrons en het veld mag andere ondersteunende objecten bevatten. De contour en afmeting van het veld blijven echter gelijk. Op een zijperron met beperkte ruimte of op perrons met een beperkt aantal reizigers, is het mogelijk de velden *commercie* en/of *beschut wachten* te vervangen door een veld *comfortabel wachten*. Ook op een eilandperron is het mogelijk de velden *commercie* en/of *beschut wachten* te vervangen door een veld *comfortabel wachten*. Dit kan bovendien tijdelijk, om ruimte te reserveren voor een commercieel paviljoen. Een plek die is gereserveerd voor een veld kan ook open worden gelaten voor extra circulatieruimte, een aanwezig dienstgebouw of een obstakel zoals een bovenleidingmast.

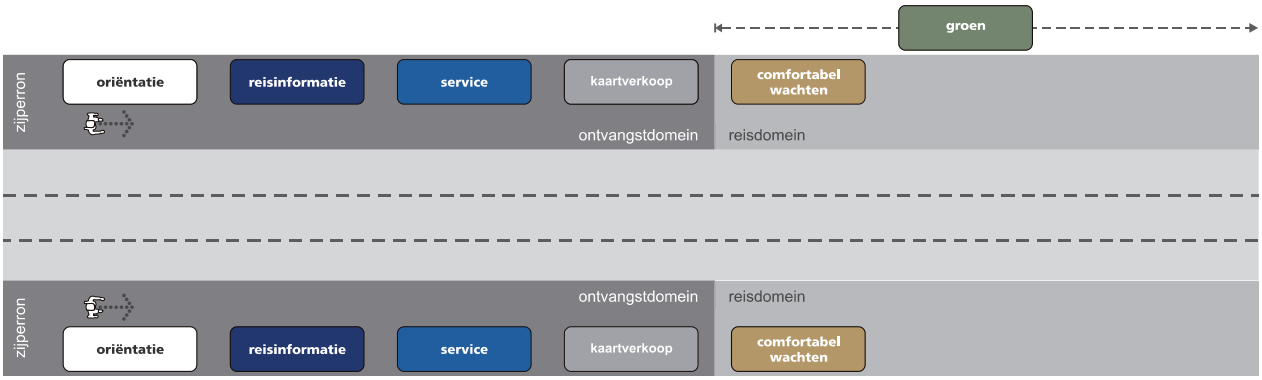

Voorbeeld van spiegelen ten opzichte van het spoor op een klein station

Spiegelen ten opzichte van het spoor is ook gewenst bij kleine stations. Bij voorkeur worden de entrees op de beide zijperrons tegenover elkaar geplaatst.
Vaak zijn een hoofdperron en een nevenperron te onderscheiden. Het hoofdperron moet piekmomenten in het gebruik van objecten voor oriëntatie, reis en verblijf aankunnen. Het nevenperron is voor deze reizigers het aankomstperron. Ze komen gespreid aan, waardoor dit perron geen piekmomenten kent en minder objecten nodig heeft. Op het nevenperron kan dan een verkorte variant van de veldvolgorde op het hoofdperron worden toegepast.

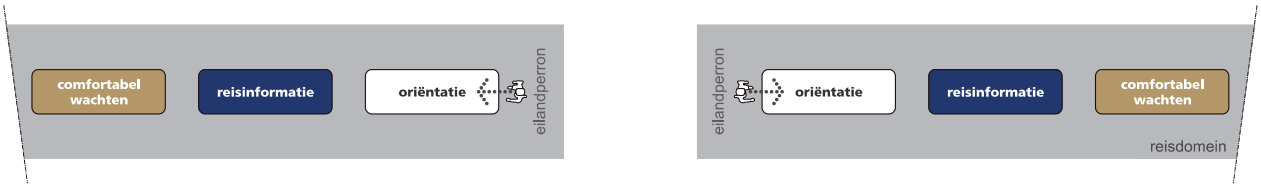

Voorbeeld van spiegelen ten opzichte van de middenopgang

Spiegelen ten opzichte van de middenopgang

Bij spiegeling ten opzichte van de middenopgang van het perron is de veldvolgorde aan weerszijden van de opgang gelijk. Met andere woorden: als een perron twee fasen kent, dan zijn de veldvolgordes op de a-fase en de b-fase gespiegeld ten opzichte van de middenopgang. Dit bevordert oriëntatie, herkenning en rust in het reisdomein - perron.
Vanwege ruimtelijke kenmerken van het perron of het aantal gewenste velden kan de veldvolgorde van de velden voor verblijf in beide fasen variëren.

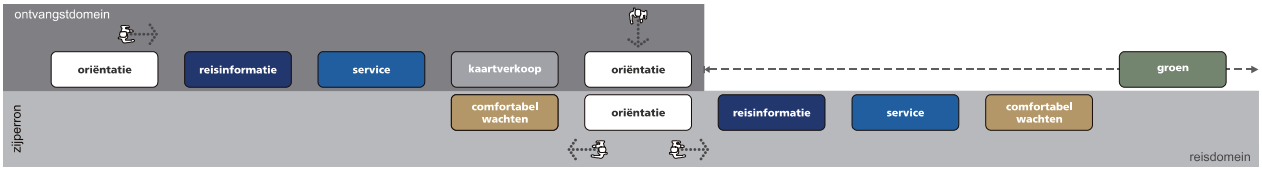

Voorbeeld van spiegelen ten opzichte van de middenopgang op een klein station

Het perron op een klein station kent geen a-fase en b-fase. Bij een middenentree ontstaat als het ware een poort bij de entree van het perron. Daarom vervallen bij spiegelen ten opzichte van de middenopgang van een klein station bij één zijde de velden voor oriëntatie en reis. De velden voor verblijf aan de zijde zonder reisvoorzieningen bevinden zich in de luwte van het station en nodigen reizigers uit de verblijfplekken op een rustigere manier te gebruiken.

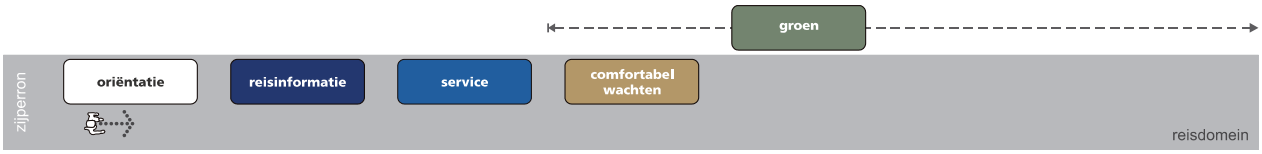

Voorbeeld velden op een zijperron

Kort perron, met name te vinden op het kleine station

Het reisdomein - perron wordt ingericht met de velden *oriëntatie, reisinformatie, service* (optioneel)*, kaartverkoop* (optioneel) en met velden voor verblijf. De velden voor oriëntatie en reis worden samengebracht in het beschuttingssysteem bij de entree op het perron, tevens de plek waar de trein stopt. Deze plek is herkenbaar en vertrouwd en biedt beschutting tegen wind, neerslag en zonlicht. De velden samen vormen de entree van het kleine station, zeker als er geen stationsgebouw of overkapping aanwezig is. Op het korte perron worden altijd de velden *oriëntatie, reisinformatie* en *comfortabel wachten* geplaatst. Zij bieden de basiskwaliteit van de voorzieningen op het perron.

Als het ontvangstdomein en het reisdomein - perron zich op een gelijk vloerniveau bevinden, kunnen de velden van deze domeinen worden samengebracht in het beschuttingssysteem. Het beschuttingssysteem biedt dan naar beide zijden aan ieder van de domeinen beschutting. Zo wordt de herkenbaarheid van de entree en het comfort in het gebruik verder versterkt.

Voorbeeld veldvolgorde op een zijperron waar zowel een ontvangstdomein als reisdomein aanwezig zijn

Als het ontvangstdomein van een klein station zich op het perron bevindt, vervallen de velden voor oriëntatie en reis in het reisdomein - perron. Deze velden zijn immers al aanwezig in het ontvangstdomein. Het beschuttingssysteem waarin de velden *reisinformatie, service* en *kaartverkoop* zijn opgenomen, wordt dan uitgebreid ten behoeve van het veld *comfortabel wachten* in het reisdomein - perron.

Het aantal velden voor verblijf wordt met name bepaald door het aantal reizigers. Op het kleine station kan een deel van de velden *comfortabel* en *informeel wachten* zich buiten de beschutting of overkapping bevinden. Ook spreiding van beschutting is mogelijk. Het veld *groen* ligt buiten de overkapping.

Op het zijperron, in het reisdomein - perron van een klein station, zijn de velden *commercie* en *beschut wachten* optioneel. De paviljoens van deze velden zijn bij voorkeur gericht op zowel het ontvangstdomein als reisdomein - perron. Ze worden dan bij voorkeur ook vanuit het ontvangstdomein ontsloten, zeker wanneer verschillende OV-modaliteiten samenkomen en de ruimte het toelaat.

Voorbeeld veldvolgorde op een eilandperron

Op het kleine station met één of meerdere eilandperrons is geschikt voor het toepassen van een *veld informeel wachten*. Dit veld kan zich zowel onder als buiten de overkapping bevinden. Het is mogelijk de veldvolgorde af te sluiten met een veld *groen*.

Voorbeeld velden in het reisdomein op een eilandperron

Lang perron, met name te vinden op het grote station

Het reisdomein wordt ingericht met de velden *oriëntatie, reisinformatie,* optioneel een veld *service* en/of *kaartverkoop* en velden voor verblijf. De velden voor oriëntatie en reis worden samengebracht op één plek bij de entree op het perron. Ook bij nevenopgangen is het mogelijk een dergelijke plek te maken. Deze plek is herkenbaar en vertrouwd.

De hoeveelheid en het type velden voor verblijf zijn met name afhankelijk van het aantal reizigers en van de lengte van het perron en zijn overkapping. In de praktijk zullen er waarschijnlijk nooit meer dan in totaal acht of negen velden worden toegepast op een perron met een lengte van 270 meter.

De grootte van de velden wordt afgestemd op het ritme van de constructie van de overkapping. Tussen de velden is onderlinge ruimtelijke samenhang. Alle velden worden op de hartlijn van het perron geplaatst. De breedte van de velden voor verblijf is vergelijkbaar, de breedte van de velden *commercie* en *beschut wachten* is zelfs gelijk.

De aanwezigheid van het veld *beschut wachten* of *commercie* is onder andere afhankelijk van de voorzieningen in de stationshal. Zijn er in de stationshal, traverse of passage voldoende verblijfsmogelijkheden en/of retailvoorzieningen, dan kunnen ze eventueel achterwege blijven. Ook het omgekeerde is mogelijk: heeft het stationsgebouw geen verblijfsmogelijkheden en/of retailvoorzieningen, of ligt het stationsgebouw te ver van de perrons dan zullen deze velden juist worden toegepast. Hetzelfde geldt als er geen zichtrelatie is met de stationshal. Uiteraard moet er op het perron wel voldoende ruimte zijn voor een paviljoen.

Op veel grote stations komt een combinatie van zij- en eilandperrons voor. Gezien de diepte van deze zijperrons, is het meestal niet mogelijk om vrijstaande paviljoens op het perron te plaatsen. Waar mogelijk en gewenst worden de velden *commercie* en *beschut wachten* daarom op een zijperron opgenomen in de wand van het aangrenzende perrongebouw.
De velden *informeel wachten* en *groen* kunnen op een groot station buiten de sporenkap of overkapping liggen. Als het veld *groen* toch onder de overkapping wordt toegepast, moet er voldoende daglicht zijn. In dat geval bestaat dit veld uit groenobjecten waarin de watervoorziening kan worden geïntegreerd.
Uitzondering op de plaatsing van de velden *reisinformatie*, *service* en mogelijk ook *kaartverkoop,* vormen zeer lange perrons met één of meerdere opgangen en perrons met een crossplatform functie. Op deze perrons is het mogelijk een extra unit van deze velden in te voegen. De positie van deze unit wordt afgestemd op het gebruik van het perron en de spreiding van de reizigers.

3.2.4 Veldvolgorde van het verblijfdomein

Het verblijfdomein is een domein dat voorkomt bij enkele grotere stations en terminals. Het domein vormt een eigen wereld binnen het station dat letterlijk is gericht op verblijven in relatie tot het gebruik retail, horeca en diensten. Het verblijfdomein kan een bestemming op zich zijn. Het is een gebied met een specifieke sfeer en uitstraling die niet wordt gedomineerd door transfer. Reizigers ervaren het domein als een comfortabel wachtgebied waar ze hun tijd waardevol kunnen besteden. In het verblijfdomein kan invulling worden gegeven aan 'uitnodigen in de omgeving' en 'inspireren op de reis'. Het verblijfdomein bevat een helder aanbod van retail, horeca, diensten en eventueel evenementen, dat ook interessant is voor andere bezoekers van het station.
Het verblijfdomein is het enige domein dat bij voorkeur niet wordt doorkruist, maar wel wordt ontsloten door de loopverbindingszone. De ruimte van het verblijfdomein waarin de reiziger zich beweegt, is specifiek voor dit domein en wordt circulatieruimte genoemd. (Stationsconcept)

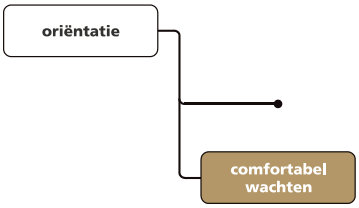

Schema veldvolgorde verblijfdomein

Op enkele stations is een verblijfdomein. De positie van dit domein ten opzichte van de andere stationsdomeinen kent vele varianten. Ook de ruimtelijke opbouw van de stationsruimte waarin dit domein zich bevindt kan sterk variëren.
Het veld *oriëntatie* is in dit domein altijd aanwezig. Als er overcapaciteit is in de circulatieruimte van het verblijfdomein en er aanleiding voor is, kan een veld *comfortabel wachten* worden gerealiseerd. Bij voorkeur krijgt dit veld een centrale plek in de ruimte van het verblijfdomein.

Gewenste ervaring velden in het verblijfdomein

Velden voor oriëntatie en reisvoorzieningen
Het verblijfdomein staat slechts deels in het teken van het reizen. Reizigers ontmoeten bij binnenkomst altijd een veld oriëntatie om de mogelijkheden in de ruimte te kunnen overzien. Dit veld is vrij van staande objecten en biedt zicht op bewegwijzering en actuele reisinformatie, zodat reizigers hun weg naar de overige ruimtes in het station kunnen vinden en zijdelings op de hoogte blijven van de laatste vertrektijden.

Velden voor verblijf
De gewenste ervaring van het veld comfortabel wachten sluit aan bij het stationskarakter en bij de sfeer en het gebruik van de retailvoorzieningen, horeca en diensten van het verblijfdomein. Reizigers worden verleid en uitgenodigd om de comfortabele zitobjecten te gebruiken om anderen te ontmoeten, of om iets te eten of te drinken. Beeldschermen voor multimedia en beeldende kunst kunnen deze verblijfskwaliteit versterken.

3.3 Configuratieprincipes

Inleiding

In deze bijlage zijn per veld de configuraties beschreven. Als eerste zijn de configuraties van de identiteitsdragers van het betreffende veld opgenomen, vervolgens de configuraties waarin ondersteunende objecten aan het veld zijn toegevoegd. Voor iedere configuratie is een minimum en maximum aantal objecten of modules bepaald. In bijlage 3.4 zijn de configuraties in schema's weergegeven.

De oriëntatie van de objecten is gebaseerd op de richting waarin reizigers de objecten gebruiken. De oriëntatie is enkelzijdig, dubbelzijdig, driezijdig, vierzijdig of alzijdig. Deze is afhankelijk van de gewenste ervaring en het gebruik van het object.

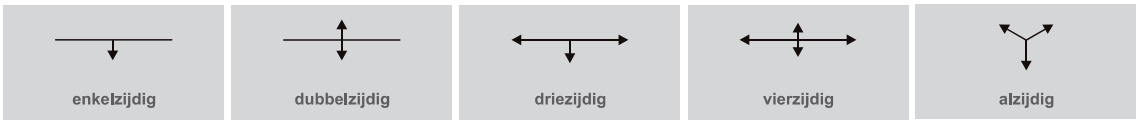

De oriëntatie van de objecten in een veld

3.3.1 ***oriëntatie***
3.3.2 ***reisinformatie***
3.3.3 ***service***
3.3.4 ***kaartverkoop***
3.3.5 ***comfortabel wachten***
3.3.6 ***commercie***
3.3.7 ***beschut wachten***
3.3.8 ***informeel wachten***
3.3.9 ***groen***

Configuraties van velden

Configuratie van de velden voor oriëntatie en reis

De velden voor oriëntatie en reis bieden zekerheid en herkenbaarheid. Dat komt tot uitdrukking in de plaatsing; de panelen worden geïntegreerd in de wand van het gebouw of geclusterd in een vrijstaand object. De gewenste ervaring en het gebruik van de velden *reisinformatie, service* en *kaartverkoop* zijn verwant.
Als de velden voor oriëntatie en reis samen worden toegepast, gebeurt dat bij voorkeur naast elkaar of in elkaars nabijheid, met nadruk op de onderlinge zichtrelatie. Bij enkelzijdige oriëntatie worden de velden naast elkaar in de wand geïntegreerd. Bij vierzijdige oriëntatie kunnen de velden naast elkaar worden geplaatst en dubbelzijdig worden toegepast.

Configuratie van de velden voor verblijf

De velden voor verblijf bieden behalve herkenbaarheid ook een zekere mate van variatie. De objecten in deze velden worden bij voorkeur vrijstaand toegepast en hebben daarom veelal een meerzijdige oriëntatie. De keuze voor de configuratie van de velden *comfortabel wachten*, *informeel wachten* en *groen* wordt afgestemd op het stationskarakter.
Een veld bestaat vrijwel altijd uit identiteitsdragers waar ondersteunende objecten aan zijn toegevoegd. Met name in het veld *comfortabel wachten* kunnen verschillende ondersteunende objecten worden geplaatst. Een veld wordt uitgebreid met ondersteunende objecten om meer comfort te bieden en meer diversiteit te krijgen tussen dezelfde typen velden onderling.

3.3.1 Oriëntatie

Configuratieprincipes

In het veld *oriëntatie* is de vloer vrij van objecten en is er vrij zicht op bewegwijzering en actuele reisinformatie. Deze zijn geplaatst volgens de richtlijnen. De lengte van het veld is gerelateerd aan reizigersaantallen en de positie in het stationsdomein. Het veld is minimaal 6000 mm. lang.

3.3.2 Reisinformatie

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *reisinformatie* is het reisinformatiepaneel. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunend object, deel uit van het veld.
De herkenbaarheid van het veld *reisinformatie* is van primair belang. Een duidelijke configuratie van het reisinformatiepaneel draagt bij aan deze herkenbaarheid. Indien gewenst worden digitale tijdsaanduiding en serviceknop geïntegreerd in het reisinformatiepaneel.

Enkelzijdige oriëntatie
Reizigers kunnen het reisinformatiepaneel vanaf één zijde herkennen en gebruiken. Er is een zichtrelatie tussen het reisinformatiepaneel en het veld *oriëntatie*. Er is minimaal één paneel aanwezig. Als het reisinformatiepaneel wordt opgebouwd of geïntegreerd in een wand komen er maximaal zes panelen naast elkaar. Wordt het reisinformatiepaneel geïntegreerd in een vrijstaande unit, dan worden maximaal drie panelen naast elkaar geplaatst om overzicht te garanderen. Reisinformatiepanelen kunnen in een wand worden geïntegreerd met servicepanelen en/of kaartverkooppanelen. Optioneel wordt een kolom aan de panelen toegevoegd.

Vierzijdige oriëntatie
Reisinformatiepanelen kunnen worden geclusterd tot een vrijstaande unit die reizigers vanaf vier zijden kunnen herkennen. De reisinformatiepanelen zijn dan rug-aan-rug toegepast. Om overzicht te garanderen kunnen minimaal twee, maximaal zes panelen rug-aan-rug worden geplaatst, dit wil zeggen minimaal één paneel en maximaal drie panelen naast elkaar. Reisinformatiepanelen kunnen worden geclusterd met servicepanelen en/of kaartverkooppanelen. Optioneel worden een kolom en eventueel een stationsnaambord aan de panelen toegevoegd.

Kolom
Een kolom wordt aan de panelen toegevoegd als een AED en alarmknop nodig zijn of als transparantie van de vrijstaande unit gewenst is.
Aan inbouwpanelen kan een brede kolom worden toegevoegd om een AED en alarmknop te kunnen plaatsen. Aan opbouwpanelen kan vanwege de verschillende dieptematen geen kolom worden toegevoegd. Ook aan een vrijstaande unit met een enkelzijdige oriëntatie wordt geen kolom toegevoegd.
Heeft een vrijstaande unit met een vierzijdige oriëntatie een lengte van twee panelen, dan zijn er drie opties beschikbaar: er wordt geen kolom toegepast, er wordt één brede kolom toegepast om een AED en alarmknop te kunnen plaatsen of er worden twee kolommen toegepast ten behoeve van de transparantie. Heeft de vrijstaande unit een lengte van drie panelen, dan worden deze panelen altijd ten behoeve van de transparantie gecombineerd met twee kolommen. Deze twee kolommen zijn of breed of smal.

Stationsnaambord
Alleen een vrijstaande unit in het reisdomein - perron kan worden voorzien van een stationsnaambord. Dit heeft geen consequenties voor de plattegrond van de configuratie.

Toevoegen afvalbak
De afvalbakken worden op een vaste afstand van 1200 mm. van het buitenste paneel geplaatst. Zijn de panelen geïntegreerd in de wand, dan bevindt het hart van de afvalbak zich op 300 mm. vanaf de wand. Worden de panelen vrijstaand toegepast, dan bevindt de afvalbak zich op de hartlijn van de vrijstaande unit.

3.3.3 Service

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *service* is het servicepaneel. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunend object, deel uit van het veld.
De herkenbaarheid van het veld *service* is van primair belang. Een duidelijke configuratie van het servicepaneel draagt bij aan deze herkenbaarheid. Indien gewenst worden digitale tijdsaanduiding en serviceknop geïntegreerd in het servicepaneel.

Enkelzijdige oriëntatie
Reizigers kunnen het servicepaneel vanaf één zijde herkennen en gebruiken. Er is een zichtrelatie tussen het servicepaneel en het veld *oriëntatie*. Er is minimaal één paneel aanwezig. Als het servicepaneel wordt opgebouwd of geïntegreerd in een wand komen er maximaal zes panelen naast elkaar. Wordt het servicepaneel vrijstaand toegepast in combinatie met een reisinformatiepaneel, dan worden maximaal drie panelen naast elkaar geplaatst om overzicht te garanderen.
Servicepanelen kunnen in een wand worden geïntegreerd met reisinformatiepanelen en/of kaartverkooppanelen. Optioneel wordt een kolom aan de panelen toegevoegd (zie veld *reisinformatie*).

Vierzijdige oriëntatie
Het servicepaneel kan ook vrijstaand worden toegepast, meestal in combinatie met reisinformatiepanelen die reizigers vanaf vier zijden kunnen herkennen. De servicepanelen zijn dan rug-aan-rug toegepast. Om overzicht te garanderen kunnen minimaal twee, maximaal zes panelen rug-aan-rug worden geplaatst, dit wil zeggen minimaal één paneel en maximaal drie panelen naast elkaar. Er is een zichtrelatie met het veld *oriëntatie*.
Servicepanelen kunnen worden geclusterd met reisinformatiepanelen en/of kaartverkooppanelen. Optioneel worden een kolom en eventueel een stationsnaambord aan de panelen toegevoegd. (zie veld *reisinformatie*).

Toevoegen afvalbak
De afvalbakken worden op een vaste afstand van 1200 mm. van het buitenste paneel geplaatst. Zijn de panelen geïntegreerd in de wand, dan bevindt het hart van de afvalbak zich op 300 mm. vanaf de wand. Worden de panelen vrijstaand toegepast, dan bevindt de afvalbak zich op de hartlijn van de vrijstaande unit
.

3.3.4 Kaartverkoop

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *kaartverkoop* is het kaartverkooppaneel. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunend object, deel uit van het veld.
De herkenbaarheid van het veld *kaartverkoop* is van primair belang. Een duidelijke configuratie van het kaartverkooppaneel draagt bij aan deze herkenbaarheid. Indien gewenst worden digitale tijdsaanduiding en serviceknop geïntegreerd in het kaartverkooppaneel.
De grootte van het veld *kaartverkoop* wordt mede bepaald door de benodigde opstelruimte.

Enkelzijdige oriëntatie
Reizigers kunnen het kaartverkooppaneel vanaf één zijde herkennen en bedienen. Er is een zichtrelatie tussen het kaartverkooppaneel en het veld *oriëntatie*. Er is minimaal één paneel aanwezig. Als het kaartverkooppaneel wordt opgebouwd of geïntegreerd in een wand komen er maximaal zes panelen naast elkaar.
Kaartverkooppanelen kunnen in een wand worden geïntegreerd met reisinformatiepanelen en/of servicepanelen. Optioneel wordt een kolom aan de panelen toegevoegd (zie veld *reisinformatie*).

Vierzijdige oriëntatie
Kaartverkooppanelen kunnen worden geclusterd tot een vrijstaande unit die reizigers vanaf vier zijden kunnen herkennen. De kaartverkoop is dan rug-aan-rug toegepast. Om overzicht te garanderen kunnen minimaal twee, maximaal zes panelen rug-aan-rug worden geplaatst, dit wil zeggen minimaal één paneel en maximaal drie panelen naast elkaar. Er is een zichtrelatie met het veld *oriëntatie*.
Kaartverkooppanelen kunnen worden geclusterd met reisinformatiepanelen en/of servicepanelen. Optioneel worden een kolom en eventueel een stationsnaambord aan de panelen toegevoegd (zie veld *reisinformatie*).

Toevoegen afvalbak
De afvalbakken worden op een vaste afstand van 1200 mm. van het buitenste paneel geplaatst. Zijn de panelen geïntegreerd in de wand, dan bevindt het hart van de afvalbak zich op 300 mm. vanaf de wand. Worden de panelen vrijstaand toegepast, dan bevindt de afvalbak zich op de hartlijn van de vrijstaande unit.

3.3.5 Comfortabel wachten

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *comfortabel wachten* is het comfortabel zitobject. Optioneel maken ondersteunende objecten deel uit van het veld. In dit veld zijn dat het windscherm met leunobject, de afvalbak, het comfortobject en het beeldscherm.

In alle configuraties van het veld *comfortabel wachten* worden de comfortabele zitobjecten beëindigd met korte delen die vanuit drie of vier kanten worden gebruikt. Ze kennen daarom een driezijdige en vierzijdige configuratie. Deze twee configuratieprincipes zijn te combineren waardoor vele varianten mogelijk zijn. Het veld met comfortabele zitobjecten maakt een 'groot gebaar' en versterkt op het perron de breedtewerking, er worden zo groot mogelijke lengtes en breedtes nagestreefd. Alleen op perrons die als crossplatform worden gebruikt, worden de velden ten behoeve van de circulatieruimte compact gehouden.

Op basis van het stationskarakter wordt gekozen voor een passende configuratie. Er zijn verschillen in de positie van rug mogelijk. In grote velden bieden ook de tussenruimtes afwisseling. Een bijzondere configuratie is de tête-à-tête, waarbij twee zitobjecten 180 graden ten opzichte van elkaar zijn gedraaid en vervolgens zijn gekoppeld. Deze configuratie is bijzonder geschikt voor smalle perrons waar toch een vierzijdige oriëntatie gewenst is.

Driezijdige oriëntatie
Dit configuratieprincipe is van toepassing voor de comfortabele zitobjecten/enkel als deze objecten voor een wand of de perronrand aan de omgevingszijde staan. De zitobjecten zijn vanuit drie richtingen te benaderen en te gebruiken. Op de beide korte zijden krijgt de configuratie vlakke korte delen, zodat het veld ook naar de buitenzijden een uitnodigend gebaar maakt maar reizigers ook bescherming in de rug biedt. Reizigers hebben zicht op een groot deel van hun omgeving.

Er worden minimaal twee lange en twee korte delen gekoppeld. Maximaal worden vier lange en twee korte delen gekoppeld.

Vierzijdige oriëntatie
Bij de vierzijdige oriëntatie zijn de comfortabele zitobjecten-dubbel vanuit vier richtingen te benaderen en te gebruiken. Dit configuratieprincipe is van toepassing voor een configuratie van vrijstaande zitobjecten in een stationsruimte of in het verblijfspaviljoen. Aan beide korte zijden krijgt de configuratie vlakke korte delen die zich naar drie kanten richten, zodat het veld in iedere richting een uitnodigend gebaar maakt. Daardoor hebben reizigers zicht op de activiteiten in de omgeving.

In vrijstaande configuraties die bestaan uit één rij worden minimaal twee lange en twee korte delen gekoppeld. Maximaal worden vier lange en twee korte delen gekoppeld, zodat de loopruimte rondom de zitobjecten blijft gegarandeerd.
Vrijstaande configuraties die bestaan uit twee rijen, worden opgebouwd met minimaal één lang deel en twee korte delen en maximaal uit vier lange en twee korte delen in een rij, waarbij maximaal drie lange delen aan elkaar worden gekoppeld. Er is dus ook altijd ruimte tussen de gekoppelde zitobjecten aanwezig om het veld toegankelijk te maken.
Vrijstaande configuraties die bestaan uit drie of vier rijen, hebben combinaties van minimaal één lang deel en twee korte delen per rij en maximaal twee lange en twee korte delen per rij.

In de tête-à-tête configuratie worden twee lange en drie korte delen gekoppeld.

Combinatie driezijdige en vierzijdige oriëntatie
Binnen een veld zijn verschillende combinaties van drie- en vierzijdig georiënteerde zitobjecten mogelijk. Een combinatie van twee driezijdige principes biedt besloten ruimte aan reizigers die zich enigszins willen onttrekken aan de hectiek van de omgeving. Met een combinatie van het driezijdige en het vierzijdige principe maakt het veld een beschermend gebaar. Een combinatie van twee vierzijdige principes vergroot het uitnodigende gebaar van de beide configuraties. Er ontstaat een tussenruimte die de sfeer van ontmoeting versterkt en die bescherming biedt omdat reizigers tegenover elkaar kunnen zitten. Om deze sfeer te ondersteunen en de diversiteit van gebruik en oriëntatie te vergroten, verdienen dergelijke combinaties de voorkeur zodra er ruimte voor is.

Toevoegen ondersteunende objecten
In het veld *comfortabel wachten* zijn altijd comfortabele zitobjecten en afvalbakken aanwezig. Optioneel kan gebruik worden gemaakt van een windscherm, beeldscherm of comfortobject. Beeldscherm en comfortobject komen echter niet samen in een veld *comfortabel wachten*, omdat er anders teveel objecten zijn, die de aandacht van de reizigers vragen.

Windscherm
In het reisdomein - perron kan de configuratie van het veld *comfortabel wachten* worden aangevuld met één of twee windschermen met aan beide zijden een leunobject. Optioneel kan aan één of twee zijden van het windscherm een zijscherm worden toegevoegd om een windluwe hoek te maken. Dit zijscherm wordt dan asymmetrisch ten opzichte van de lengte van het windscherm geplaatst. Het windscherm bestaat uit minimaal twee en maximaal zes modules, een zijscherm bestaat altijd uit één module. De optimale sta/zitruimte en loopruimte tussen zitobjecten en windscherm is 1800 mm.
De positie van het windscherm is afgestemd op de overheersende windrichting. Een windscherm staat aan de rand van het veld of deelt het veld in twee ongelijke delen. Het is mogelijk twee windschermen tegenover elkaar aan de randen van het veld te plaatsen. Dit kan zowel aan de beide korte zijden als aan de beide lange zijden van het veld. De windschermen staan dan dwars op of juist parallel aan de perronrichting.

Afvalbak
Afvalbakken worden in principe aan de rand of in de hoek van een veld geplaatst. Per zestien zitplekken is er een afvalbak aanwezig.
Afhankelijk van het aantal comfortabele zitobjecten is er aan één of beide zijden van de zitobjecten een afvalbak geplaatst, op een vaste afstand van 1200 mm. op de hartlijn van het zitobject. Alleen in combinatie met comfortabele zitobjecten-enkel die voor een wand staan, is het mogelijk een afvalbak tussen de zitobjecten te plaatsen.
In een veld met vrijstaande comfortabele zitobjecten worden de afvalbakken kruislings ten opzichte van de groep geplaatst.
In een veld met een windscherm aan de rand van het veld staan de afvalbakken aan de andere zijde van het veld. Staat een windscherm in het veld, dan kunnen aan weerszijden van het veld afvalbakken worden geplaatst.

Beeldscherm
In een veld met een beeldscherm voor infotainment hebben reizigers altijd keuze: wel kijken of niet kijken. Als een beeldscherm zich bevindt bij een enkele rij zitobjecten, dan bevindt het zich boven voor deze objecten. Deze opstelling is alleen geschikt voor bredere zijperrons.
Waar meerdere rijen zitobjecten aanwezig zijn, wordt het beeldscherm boven de rug van de zitobjecten of tussen de rijen zitobjecten geplaatst.

Comfortobject
Het comfortobject hoort aan de rand van het veld, zodat er voldoende gebruiksruimte en loopruimte is. Het staat op een vaste afstand van 2400 mm. op de hartlijn van de comfortabele zitobjecten

3.3.6 Commercie

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *commercie* is het commerciële paviljoen. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunende object, deel uit van het veld.

Vierzijdige oriëntatie
De configuratie van het veld *commercie* kent altijd een vierzijdige oriëntatie. Reizigers hebben immers vanuit vier kanten goed zicht op producten of diensten en vanuit het paviljoen is er goed zicht op activiteiten in de omgeving. De optimale lengte van het paviljoen is 10.800 mm. vanwege de combinatie van enerzijds de inrichtingsmogelijkheden en anderzijds de transparantie van objecten op het perron. De optimale breedte van het paviljoen is drie modules. Op zeer smalle perrons bepaalt de breedte van het perron de minimale breedte van twee modules. Op zeer brede perrons is het mogelijk het paviljoen maximaal zes modules breed te maken.

Het paviljoen kan aan of voorbij de perronrand aan de omgevingszijde van een zijperron worden geplaatst om het zicht op de omgeving zo maximaal mogelijk te maken. Bij deze positie bevinden in- en uitgang zich aan de treinzijde of zowel aan de treinzijde als de OV-zijde. Op een eilandperron wordt het paviljoen vrijstaand toegepast op de hartlijn van het perron. In- en uitgangen kunnen zich dan aan beide lange zijden bevinden, behalve op smalle perrons.

Toevoegen afvalbak
De afvalbakken in het veld *commercie* komen in de directe nabijheid van de in- en uitgangen van het commerciële paviljoen. Ze worden op een vaste afstand van 1200 mm. aan de kopse kant van het paviljoen geplaatst, zodat er voldoende loopruimte voor reizigers en werkruimte voor onderhoud beschikbaar blijft. Aan weerszijden van een vrijstaand paviljoen worden afvalbakken kruislings op de hartlijn van de hoekmodule geplaatst. Staat een commercieel paviljoen aan of voorbij de buitenrand van een zijperron, dan is de minimale afstand vanaf de buitenrand perron tot het hart van de afvalbak 600 mm. Optioneel kan de afvalbak ook in deze situatie op de hartlijn van de hoekmodule aan de treinzijde worden geplaatst.

3.3.7 Beschut wachten

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *beschut wachten* is het verblijfspaviljoen. Ook het comfortabel zitobject is identiteitsdrager van dit veld. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunende object, deel uit van het veld.

Vierzijdige oriëntatie
De configuratie van het veld *beschut wachten* kent altijd een vierzijdige oriëntatie. Reizigers hebben immers vanuit vier kanten goed zicht op de ruimte en vanuit het paviljoen is er goed zicht op activiteiten in de omgeving. De optimale lengte van het paviljoen is 10.800 mm. vanwege de combinatie met enerzijds de inrichtingsmogelijkheden en anderzijds de transparantie van objecten op het perron. De optimale breedte van het paviljoen is drie modules. Op zeer smalle perrons bepaalt de breedte van het perron de minimale breedte van twee modules van het paviljoen. Op zeer brede perrons is het mogelijk het paviljoen maximaal zes modules breed te maken.

Het paviljoen kan aan of voorbij de perronrand aan de omgevingszijde van een zijperron worden geplaatst om het zicht op de omgeving zo maximaal mogelijk te maken. Bij deze positie bevinden in- en uitgang zich aan de treinzijde. Het paviljoen kan ook voorbij de perronrand aan de omgevingszijde van een zijperron worden geplaatst om een relatie te leggen naar het ontvangstdomein ten behoeve van dubbelgebruik voor trein en openbaar vervoer. Bij deze positie kunnen in- en uitgang zich zowel aan de treinzijde als OV-zijde bevinden. Op een eilandperron wordt het paviljoen vrijstaand toegepast op de hartlijn van het perron. In- en uitgangen kunnen zich dan aan beide lange zijden bevinden, behalve op smalle perrons.

Comfortabel zitobject
In het verblijfspaviljoen worden altijd comfortabele zitobjecten geplaatst. Bevinden de in- en uitgang van het paviljoen zich alleen aan de treinzijde, dan zijn de zitobjecten bij de wand aan de omgevingszijde van het paviljoen geplaatst. Liggen de in- en uitgang van het paviljoen tegenover elkaar, dan bevinden de zitobjecten zich in het hart van het paviljoen. In een paviljoen met een optimale lengte en breedte kan een comfortabel zitobject-dubbel worden geplaatst dat bestaat uit twee lange en twee korte delen. In een paviljoen van zes modules breed is ruimte voor twee van deze comfortabele zitobjecten.
De positie van de verlichting in het verblijfspaviljoen is afgestemd op de hartlijn van de comfortabele zitobjecten.

Toevoegen afvalbak
De afvalbakken in het veld *beschut wachten* komen in de directe nabijheid van het verblijfspaviljoen. Ze worden op een vaste afstand van 1200 mm. aan de kopse kant van het paviljoen geplaatst, zodat er voldoende loopruimte voor reizigers en werkruimte voor onderhoud beschikbaar blijft. Aan weerszijden van een vrijstaand paviljoen worden afvalbakken kruislings op de hartlijn van de hoekmodule geplaatst. Staat een verblijfspaviljoen aan of voorbij de buitenrand van een zijperron, dan is de minimale afstand vanaf de buitenrand van het perron 600 mm. Optioneel kan de afvalbak ook in deze situatie op de hartlijn van de hoekmodule aan de treinzijde worden geplaatst.

3.3.8 Informeel wachten

Configuratieprincipes

De identiteitsdrager van het veld *informeel wachten* is het informele zitobject. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunende object, deel uit van het veld.

Alzijdige oriëntatie
De alzijdige zitobjecten in het veld *informeel wachten* worden zo in een grid geplaatst dat reizigers het veld vanuit iedere richting kunnen benaderen maar ook recht en diagonaal kunnen doorkruisen.
Het grid is orthogonaal of diagonaal. De keuze hangt samen met het stationskarakter.
Afhankelijk van hun zitplaats kunnen reizigers rondom kijken of hun uitzicht kiezen. Door enkele zitobjecten binnen het grid weg te laten ontstaat diversiteit en meer loopruimte in het veld en ruimte voor rolstoelgebruikers.

Aangezien ook een veld met informele zitobjecten een groot gebaar maakt, bestaat de korte zijde van een veld uit minimaal drie en maximaal vijf zitobjecten en de lange zijde uit minimaal drie en maximaal twaalf. De hart op hart maat van de zitobjecten is in elk grid 1200 mm.

Het informele zitobject kent twee reeksen vormvarianten: een reeks waarbij diameter en hoogte proportioneel toenemen en een reeks waarbij alleen de diameter toeneemt en de hoogte gelijk blijft. In een veld kunnen vormvarianten uit één reeks worden gecombineerd.

Toevoegen afvalbak
In het veld *informeel wachten* worden de afvalbakken kruislings in de hoeken geplaatst. In een orthogonale configuratie vervangen ze een informeel zitobject zodat de buitenvorm van het veld blijft behouden, in een diagonale configuratie komen ze buiten de groep informele zitobjecten, waardoor de buitenvorm van het veld nog dynamischer wordt.

3.3.9 Groen

Configuratieprincipes

De identiteitsdragers van het veld *groen* zijn groenzone en groen eiland met opsluitband en/of zitrand en hoog en laag groenobject. Optioneel maakt de afvalbak, ondersteunende object, deel uit van het veld.

Vierzijdige oriëntatie
De groenzone en het groene eiland hebben een vierzijdige oriëntatie. Ze zijn vanuit vier kanten zichtbaar en door reizigers te gebruiken.

Groenzone
De lengte en breedte van een groenzone komen voort uit de ligging van de groenzone. De zone kan bestaan uit een haag. Dan is deze zone minimaal 600 mm. breed. De zone is minimaal 2400 mm. breed wanneer deze bestaat uit een haag en/of heesters en minimaal 3600 mm. breed als er een bomenrij aanwezig is. Een groenzone wordt begrensd door een vlakke opsluitband. Wordt een groenzone ook begrensd door een zitrand, dan bestaat deze zitrand minimaal uit twee en maximaal uit vier aaneengesloten tussenstukken. Deze tussenstukken worden altijd aan beide zijden afgesloten met een eindstuk.

Groen eiland
Een groen eiland met zitrand is ten behoeve van het uitnodigende gebaar en sfeer van ontmoeting aan alle vier de zijden als verblijfsplek te gebruiken. Een groen eiland ligt waar mogelijk op de hartlijn van het perron. Het is rechthoekig en kan ook taps van vorm zijn. De lange zijden van het groene eiland volgen dan het verloop de perronrand. Er kunnen meerdere groene eilanden achter elkaar op een perron worden geplaatst. Dit versterkt het grote gebaar. De maten van een groen eiland zijn vertaald naar veelvouden van de modulematen van vlakke of verhoogde opsluitband en zitrand.

De minimale lengte- en breedtemaat van een groen eiland met zitrand zijn zo gekozen dat het groen eiland een groot gebaar maakt. De maximale maten zijn afgestemd op de eisen voor transparantie van objecten op het perron. Een groen eiland met zitrand heeft een breedte van minimaal twee hoekstukken en een lengte van maximaal twee hoekstukken en vier tussenstukken. Om de groene eilanden zo breed mogelijk te maken in relatie tot de breedtemaat van het perron, wordt vaak met passtukken gewerkt.

Het groen eiland met een vlakke of verhoogde opsluitband kan groter zijn dan het groen eiland met een zitrand. De maten komen voort uit de beschikbare ruimte op het eilandperron. De korte zijde bestaat minimaal uit twee hoekstukken en twee tussenstukken, de lange zijde uit twee hoekstukken en zes tussenstukken.

Alzijdige oriëntatie
Groenobject
Een veld met groenobjecten heeft een alzijdige oriëntatie. Groenobjecten worden in de stationshal of op het einde van het perron toegepast. Ze komen in een grid, waardoor reizigers het veld vanuit iedere richting kunnen benaderen, maar ook recht en diagonaal kunnen doorkruisen. Als binnen het grid enkele groenobjecten worden weggelaten ontstaat diversiteit en meer loopruimte in het veld en ruimte voor rolstoelgebruikers, wandelwagens, e.d.

De groenobjecten kunnen in een orthogonaal of diagonaal grid worden geplaatst. Het stationskarakter is bepalend voor de keuze. Om een royaal gebaar te kunnen maken wordt in een veld minimaal een rij van drie groenobjecten toegepast. Het maximum is drie rijen van zes objecten. De loopruimte tussen de groenobjecten blijft gegarandeerd door de tussenmaat van 1500 mm.

Toevoegen afvalbak
Alleen in het reisdomein - perron worden afvalbakken in het veld *groen* toegepast. Bij groene eilanden en in een veld met groenobjecten komen ze kruislings aan weerszijden op vaste afstand van 1200 mm. op de hoeken van het veld.

3.4 Schema's configuratieprincipes

Inleiding

In de schema's van deze bijlage zijn per veld de configuraties weergegeven. Conform de beschrijving in bijlage 3.3 zijn als eerste zijn de configuraties van de identiteitsdragers van het betreffende veld opgenomen en vervolgens de configuraties waarin ondersteunende objecten aan het veld zijn toegevoegd.
Voor iedere configuratie is een minimum en maximum aantal objecten of modules bepaald. Ook de hart op hart afstand of de maat tussen objecten is vastgelegd. De tussenmaten zijn streefmaten.

Veel ruimtes van het station zijn lineair opgebouwd, met name de ruimtes in het reisdomein - passage en reisdomein - perron. Daarom hebben vrijwel alle configuraties in de schema's een langgerekte buitenvorm. In deze ruimtes volgt de lengterichting van het veld de lengterichting van het domein, zodat er voldoende ruimte is voor de loopstroom.
De ruimtelijke opbouw van het ontvangstdomein en verblijfdomein is daarentegen heel divers. In deze stationsdomeinen kunnen alle vrijstaande configuraties worden gedraaid. Ook daar ondersteunt de oriëntatie van de objecten de gewenste ervaring en het gebruik en wordt voldoende circulatieruimte geboden.

Configuratieprincipes

oriëntatie

orientatie / ondersteunend object | **voorbeeld configuratie 1:200 / A4** | **min. / max. aantal modules / objecten**

veld oriëntatie, ontvangstdomein

opgang parallel aan ruimte

veld oriëntatie, reisdomein - eilandperron

opgang dwars op ruimte

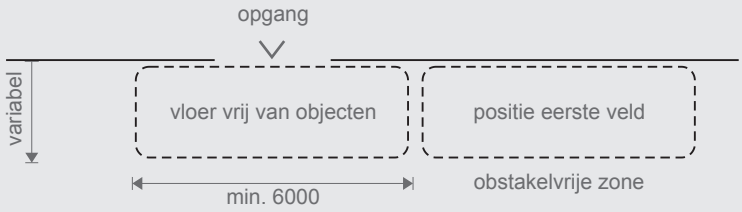

veld oriëntatie, reisdomein - zijperron

opgang parallel aan ruimte

veld oriëntatie, reisdomein - passage

opgang dwars op ruimte

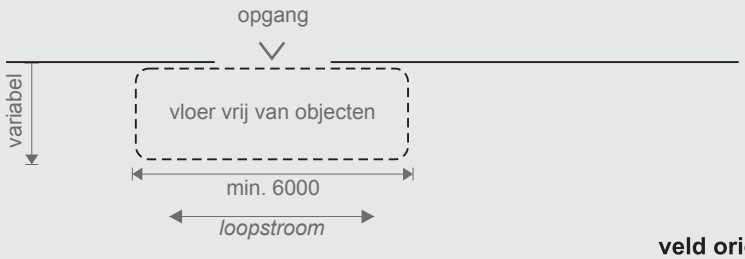

veld oriëntatie, reisdomein - passage

Configuratieprincipes

reisinformatie

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
enkelzijdig	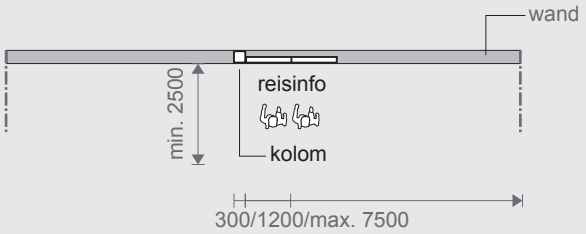	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **reisinformatiepaneel, inbouw**
enkelzijdig	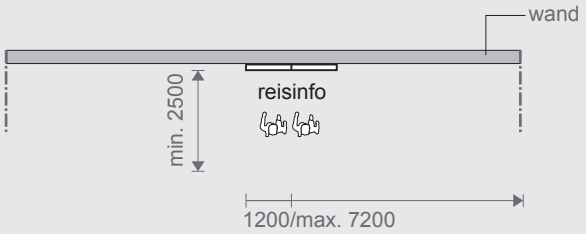	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **reisinformatiepaneel, opbouw**
enkelzijdig	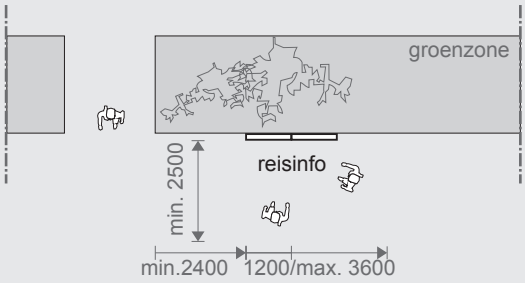	totaal aantal panelen min. 1 / max. 3 **reisinformatiepaneel, vrijstaand**
vierzijdig	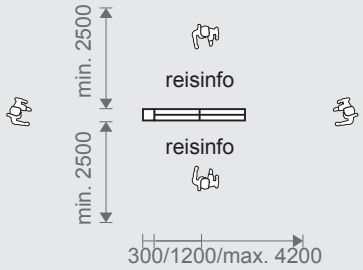	totaal aantal panelen min. 2 / max. 6 rug-aan-rug (= max. 3 panelen naast elkaar) **reisinformatiepaneel, vrijstaand**

opties inbouw

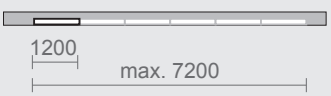

panelen met/zonder sokkel

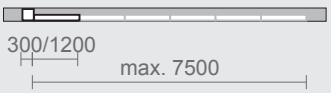

brede kolom 300 aan een zijde
panelen met/zonder sokkel

opties opbouw

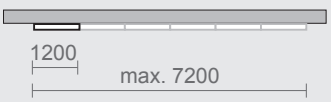

panelen met/zonder sokkel

opties vrijstaand

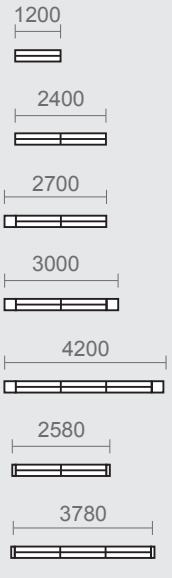

panelen met sokkel

panelen met sokkel

brede kolom 300 aan een zijde
panelen met sokkel

brede kolom 300 aan twee zijden
panelen met/zonder sokkel

brede kolom 300 aan twee zijden
panelen zonder sokkel

smalle kolom 90 aan twee zijden
panelen zonder sokkel

smalle kolom 90 aan twee zijden
panelen zonder sokkel

panelensysteem, afmetingen

Configuratieprincipes

reisinformatie

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ afvalbak	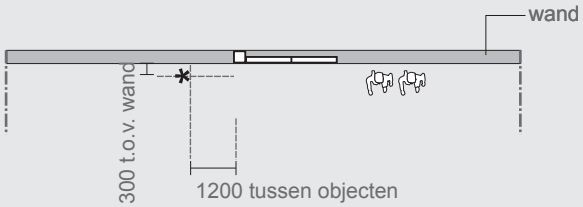	1 afvalbak **panelensysteem, inbouw**
+ afvalbak	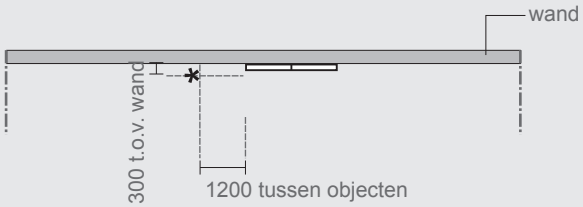	1 afvalbak **panelensysteem, opbouw**
+ afvalbak	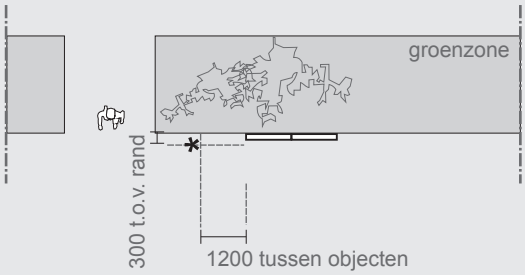	1 afvalbak **panelensysteem, vrijstaand**
+ afvalbak	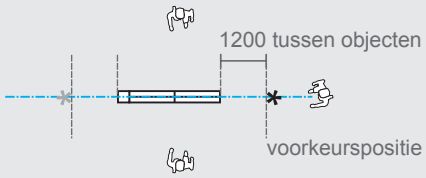	min. 1, max. 2 afvalbakken **panelensysteem, vrijstaand**

Configuratieprincipes

service

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
enkelzijdig	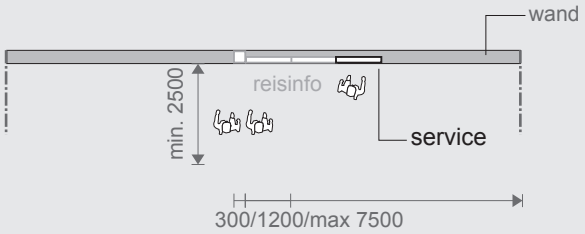	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **servicepaneel, inbouw**
enkelzijdig	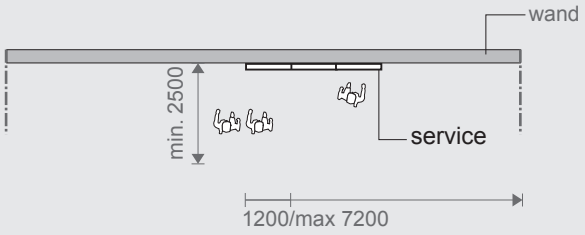	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **servicepaneel, opbouw**
enkelzijdig	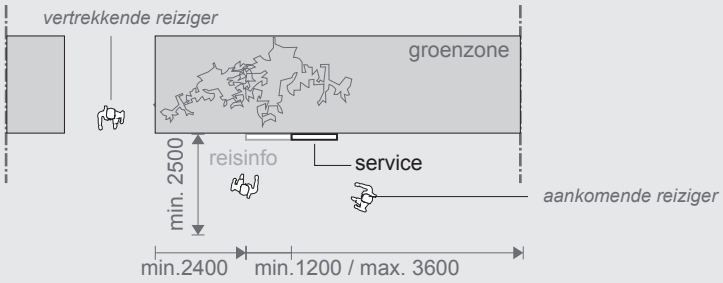	totaal aantal panelen min. 1 / max. 3 **servicepaneel, vrijstaand**
vierzijdig	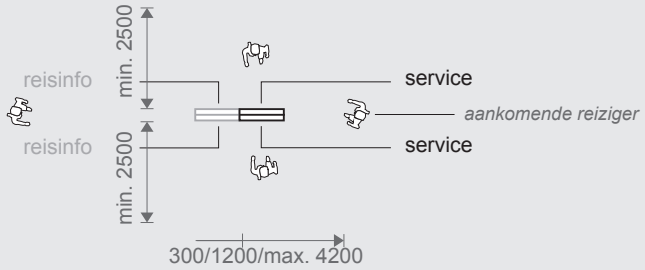	totaal aantal panelen min. 2 / max. 6 rug-aan-rug (= max. 3 panelen naast elkaar) **servicepaneel, vrijstaand**

Configuratieprincipes

kaartverkoop

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
enkelzijdig	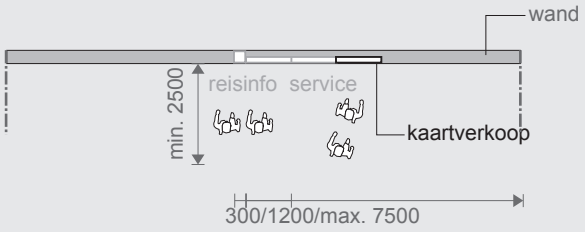	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **kaartverkooppaneel, inbouw**
enkelzijdig	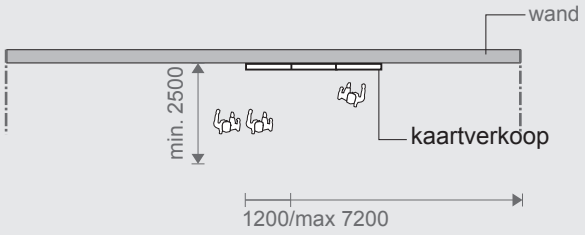	totaal aantal panelen min. 1 / max. 6 **kaartverkooppaneel, opbouw**
vierzijdig	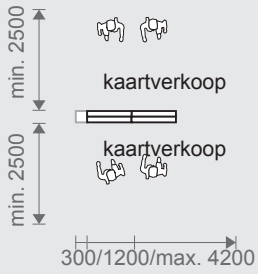	totaal aantal panelen min. 2 / max. 6 rug-aan-rug **kaartverkooppaneel, vrijstaand**
vierzijdig		totaal aantal panelen min. 2 / max. 6 rug-aan-rug (= max. 3 panelen naast elkaar) **kaartverkooppaneel, vrijstaand**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object | **voorbeeld configuratie 1:200 / A4** | **min. / max. aantal modules / objecten**

driezijdig

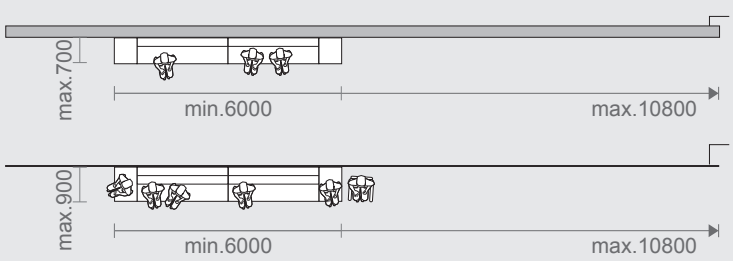

min. 2 lange + 2 korte delen
max. 4 lange + 2 korte delen

comfortabel zitobject enkel, wand / vrijstaand

driezijdig

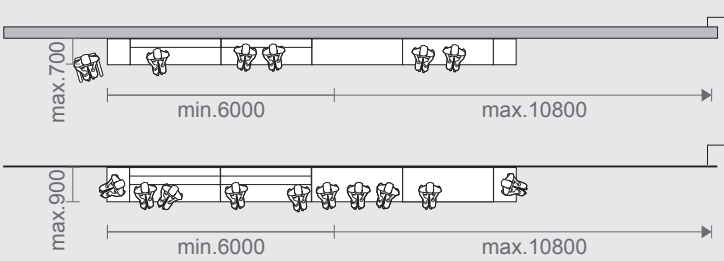

min. 2 lange + 2 korte delen
max. 4 lange + 3 korte delen

comfortabel zitobject enkel, wand / vrijstaand

vierzijdig

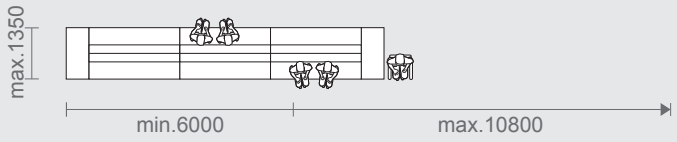

min. 2 lange + 2 korte delen
max. 4 lange + 2 korte delen

comfortabel zitobject dubbel

vierzijdig

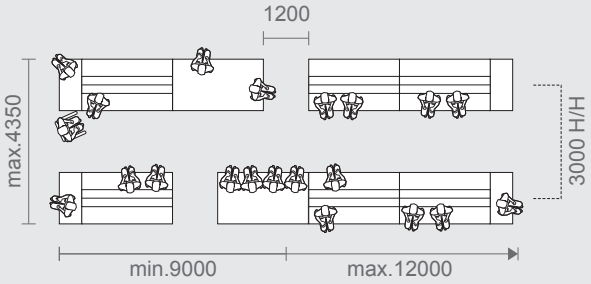

min. 3 lange + 2 korte delen + tussenruimte
max. 4 lange + 2 korte delen + tussenruimte
max. 2 rijen
max. 3 gekoppelde lange delen

comfortabel zitobject dubbel

vierzijdig

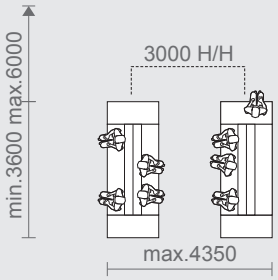

min. 1 lange + 2 korte delen / min. 2 rijen
max. 2 lange + 2 korte delen / max. 4 rijen

comfortabel zitobject dubbel

vierzijdig

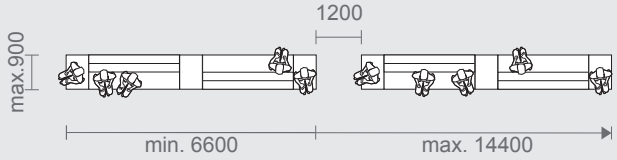

min. 2 lange + 3 korte delen

comfortabel zitobject enkel - tete a tete

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ windscherm	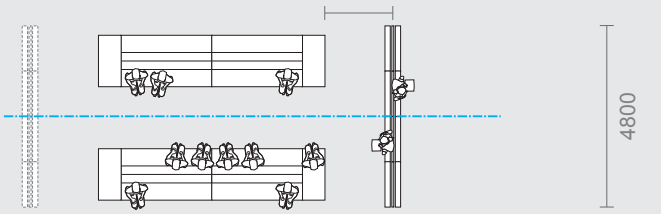	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	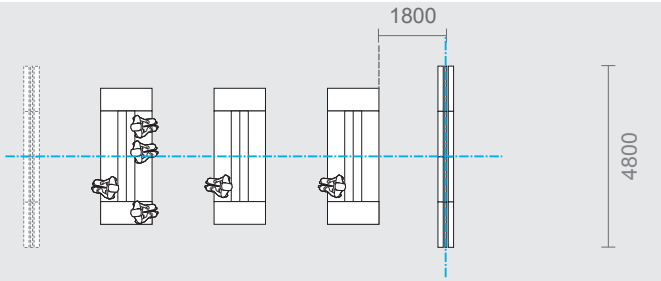	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	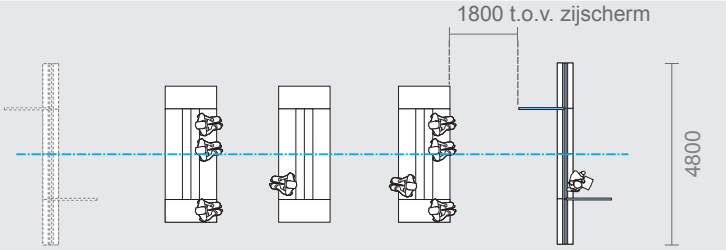	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	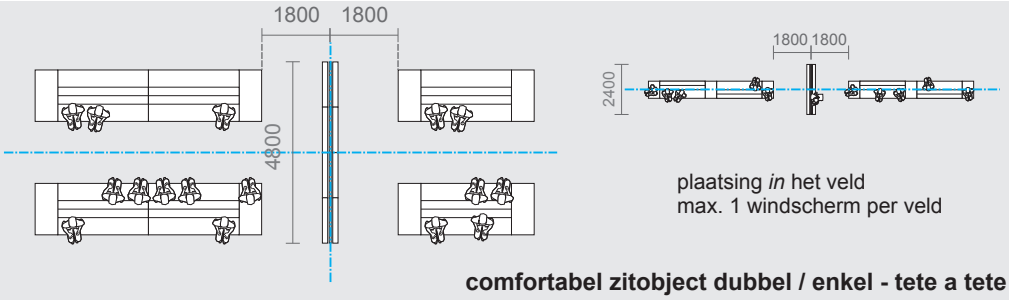	plaatsing *in* het veld max. 1 windscherm per veld **comfortabel zitobject dubbel / enkel - tete a tete**
+ windscherm	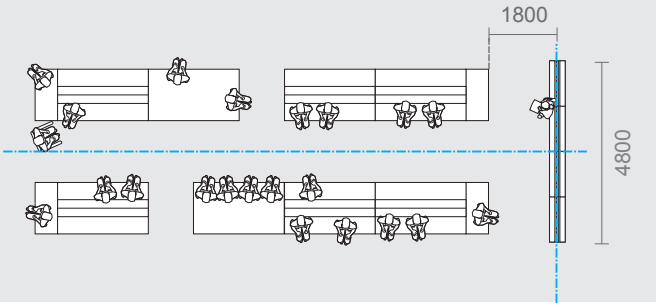	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ windscherm	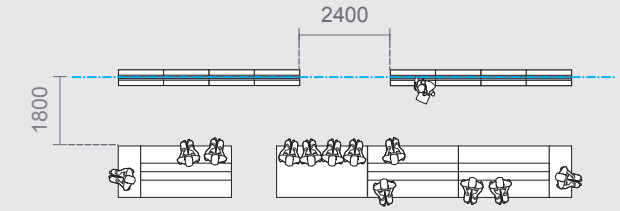	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	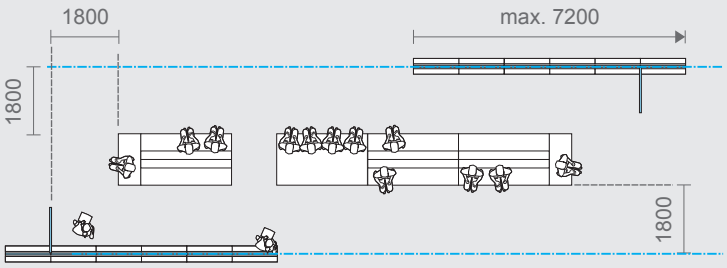	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld inclusief zijschermen **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	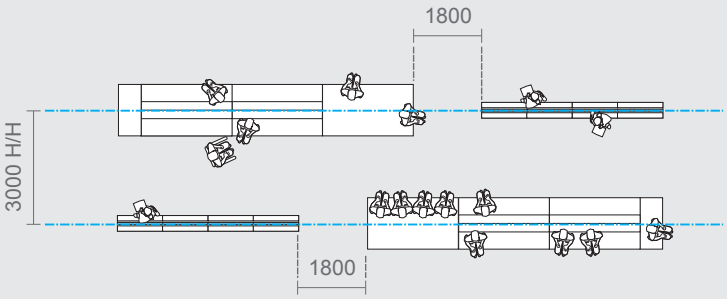	plaatsing *in* het veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	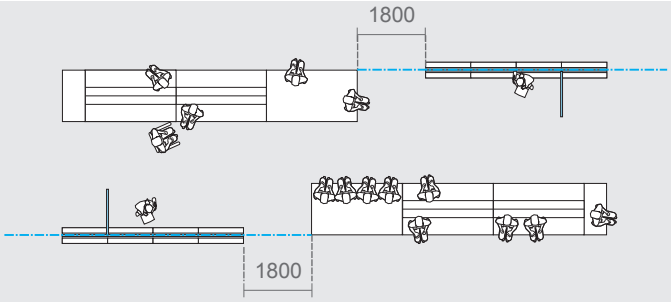	plaatsing *in* het veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ windscherm	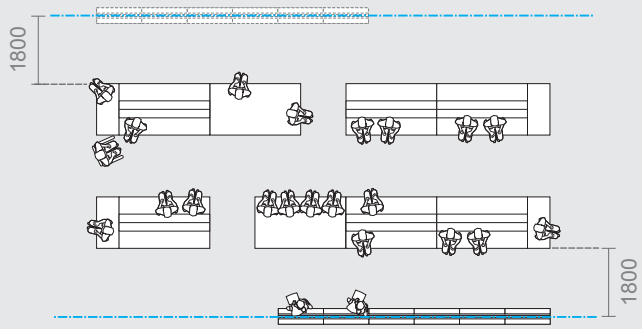	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	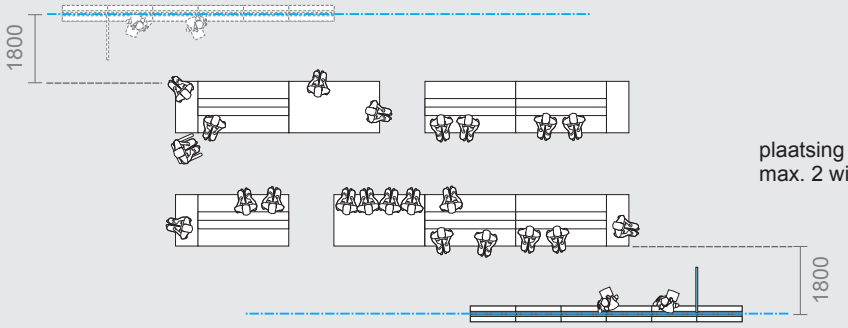	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	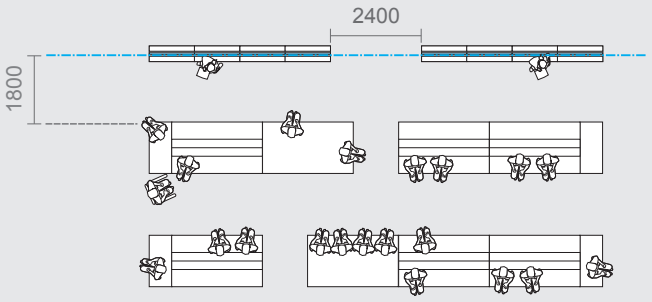	plaatsing aan rand van veld max. 2 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm	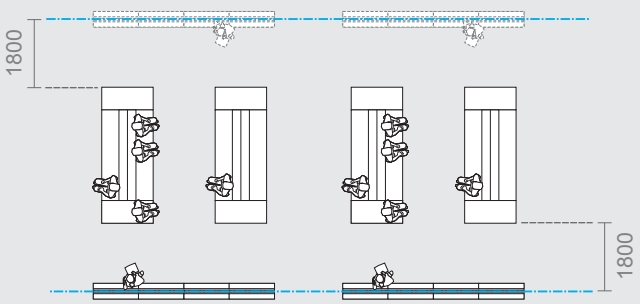	plaatsing aan rand van veld max. 4 windschermen per veld **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ afvalbak	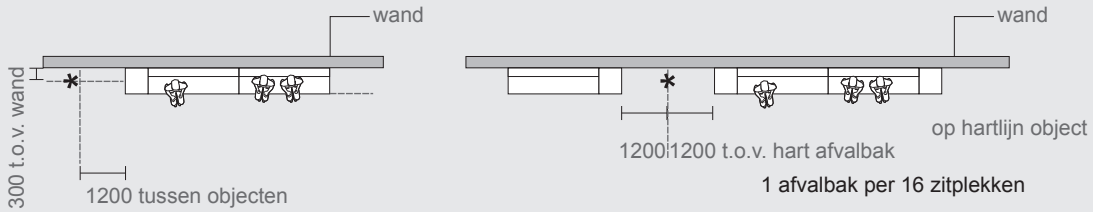	1 afvalbak per 16 zitplekken **comfortabel zitobject enkel, wand**
+ afvalbak	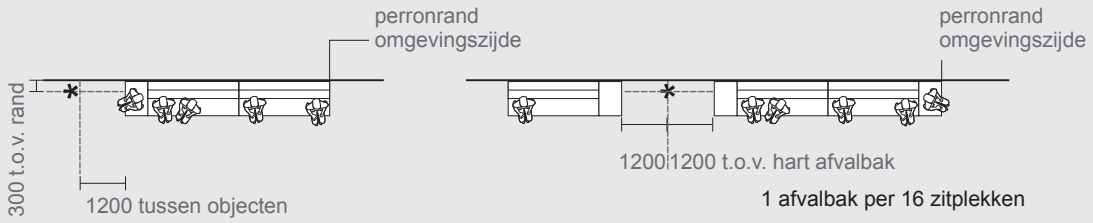	1 afvalbak per 16 zitplekken **comfortabel zitobject enkel, vrijstaand**
+ afvalbak	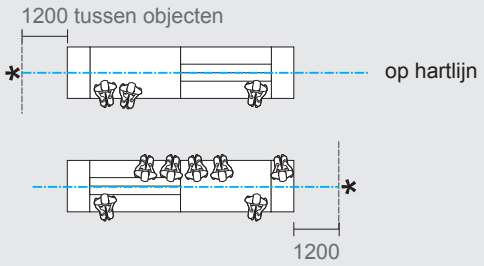	min. 1 afvalbak per 16 zitplekken **comfortabel zitobject dubbel**
+ afvalbak	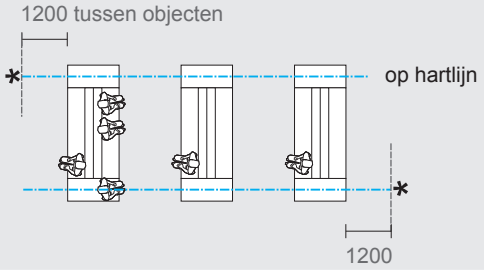	min. 1 afvalbak per 16 zitplekken **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ beeldscherm	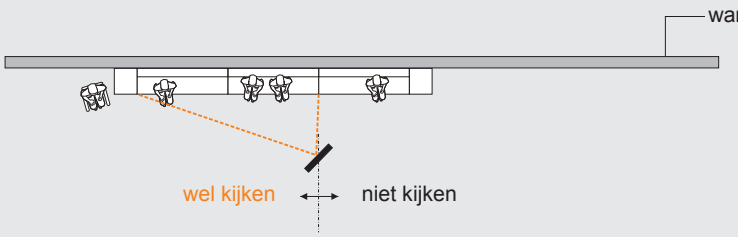	op geschikte kijkafstand max. 1 beeldscherm per veld **comfortabel zitobject enkel, wand**
+ beeldscherm	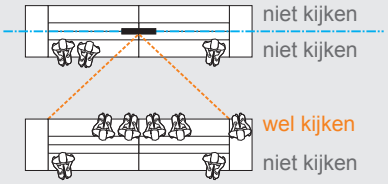	op hartlijn rug objecten max. 1 beeldscherm per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ beeldscherm	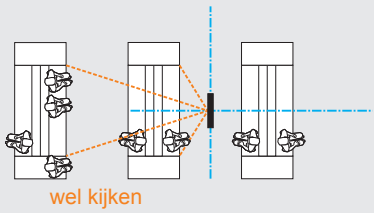	op hartlijn / tussen objecten max. 1 beeldscherm per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ beeldscherm	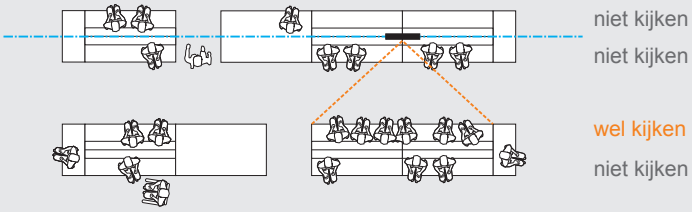	op hartlijn rug objecten max. 1 beeldscherm per veld **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

comfortabel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ comfortobject	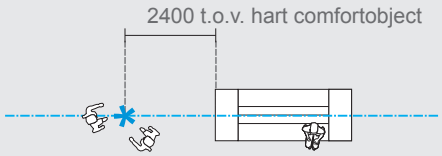	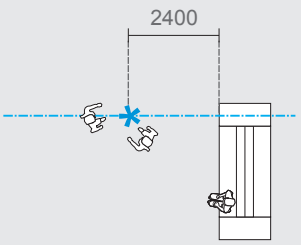 max. 1 comfortobject per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm + comfortobject + afvalbak	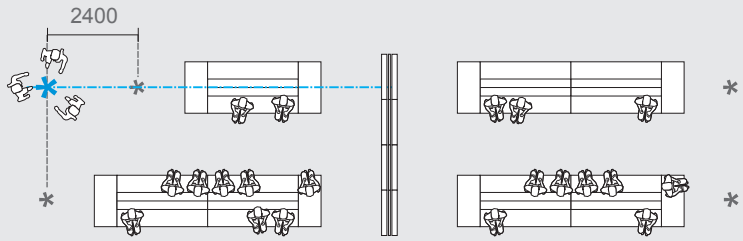	max. 1 comfortobject per veld **comfortabel zitobject dubbel**
+ windscherm + comfortobject + afvalbak	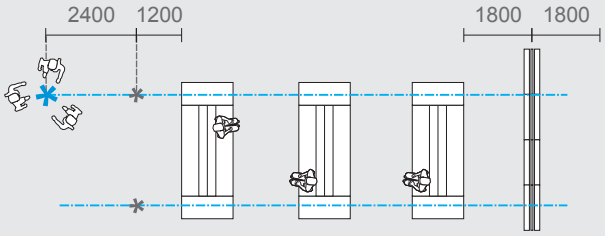	max. 1 comfortobject per veld **comfortabel zitobject dubbel**

Configuratieprincipes

commercie

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten

vierzijdig

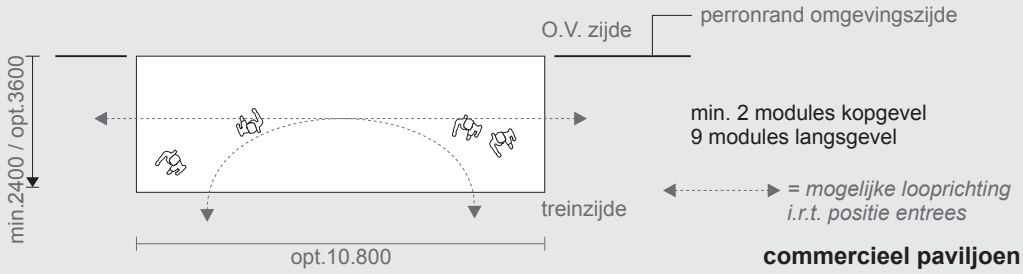

min. 2 modules kopgevel
9 modules langsgevel

= mogelijke looprichting i.r.t. positie entrees

commercieel paviljoen

vierzijdig

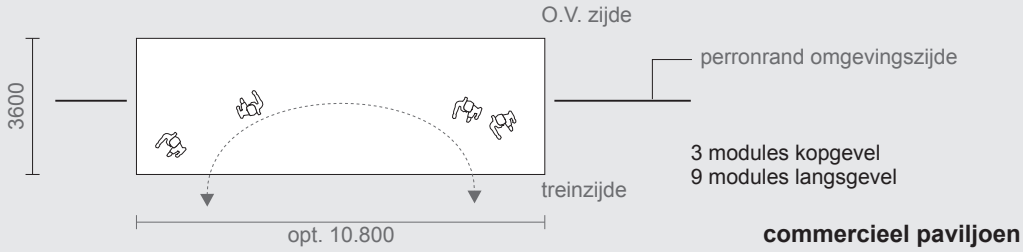

3 modules kopgevel
9 modules langsgevel

commercieel paviljoen

vierzijdig

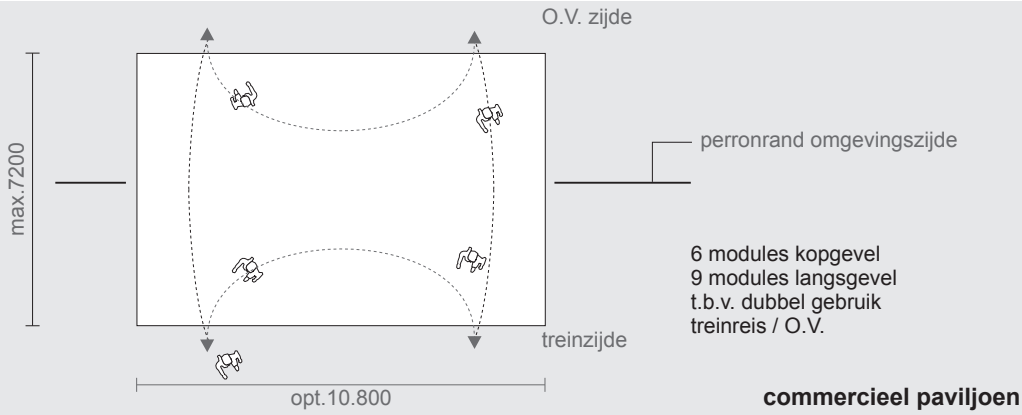

6 modules kopgevel
9 modules langsgevel
t.b.v. dubbel gebruik
treinreis / O.V.

commercieel paviljoen

vierzijdig

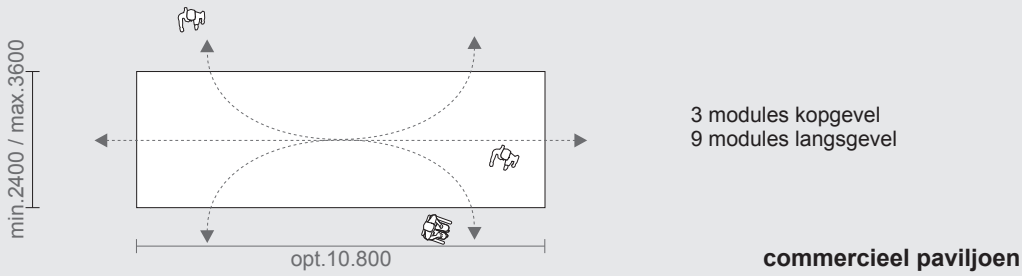

3 modules kopgevel
9 modules langsgevel

commercieel paviljoen

vierzijdig

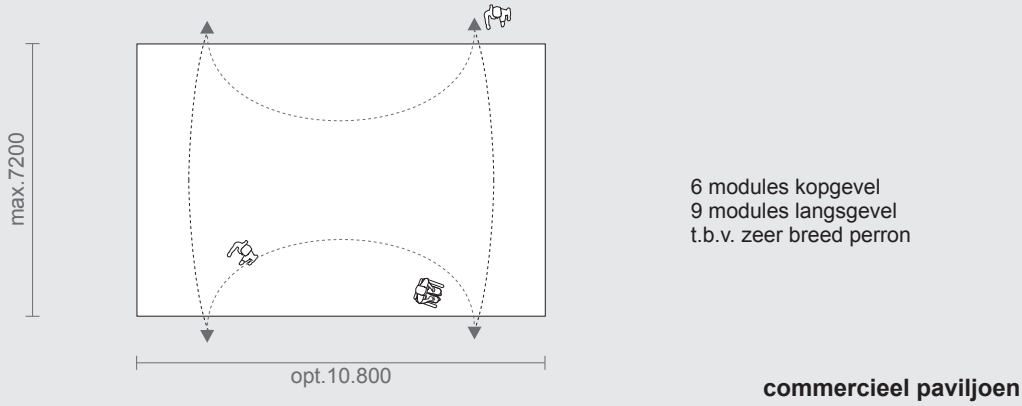

6 modules kopgevel
9 modules langsgevel
t.b.v. zeer breed perron

commercieel paviljoen

Configuratieprincipes

commercie

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ afvalbak	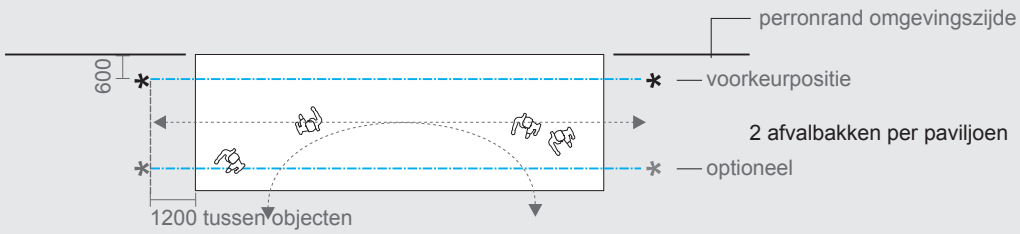	2 afvalbakken per paviljoen **commercieel paviljoen**
+ afvalbak	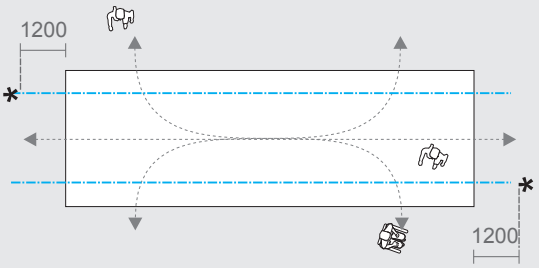	hartlijn hoekmodule 1200 2 afvalbakken per paviljoen op hartlijn module en kruislings plaatsen **commercieel paviljoen**

Configuratieprincipes

beschut wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
vierzijdig	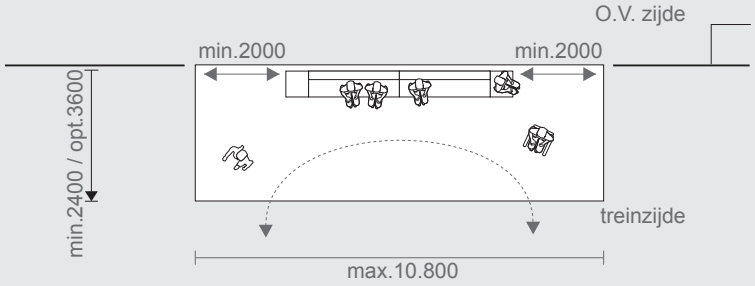	min. 2 modules kopgevel optimaal 3 modules kopgevel 9 modules langsgevel **verblijfspaviljoen**
vierzijdig	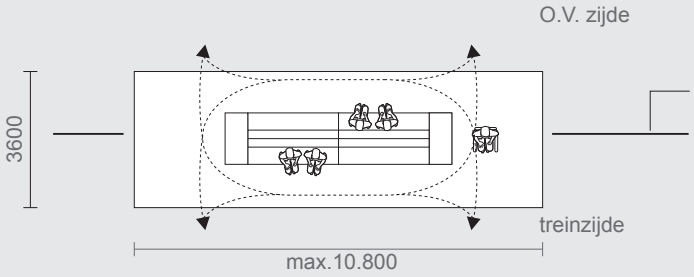	3 modules kopgevel 9 modules langsgevel t.b.v. dubbel gebruik treinreis / O.V. **verblijfspaviljoen**
vierzijdig	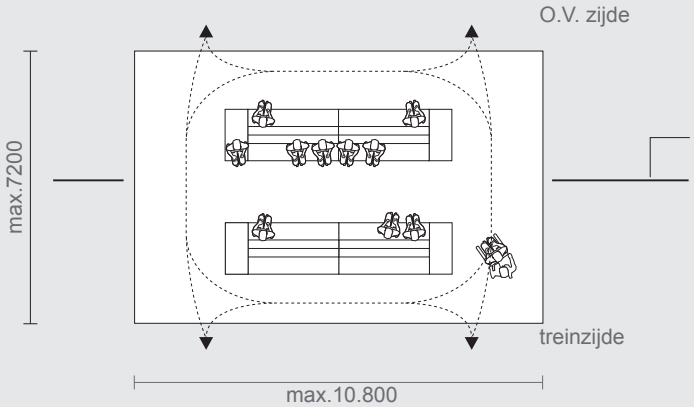	6 modules kopgevel 9 modules langsgevel t.b.v. dubbel gebruik treinreis / O.V. **verblijfspaviljoen**
vierzijdig	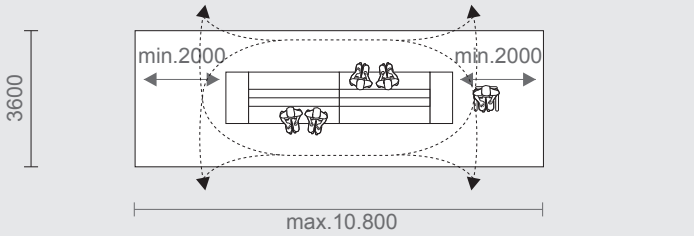	3 modules kopgevel 9 modules langsgevel **verblijfspaviljoen**
vierzijdig	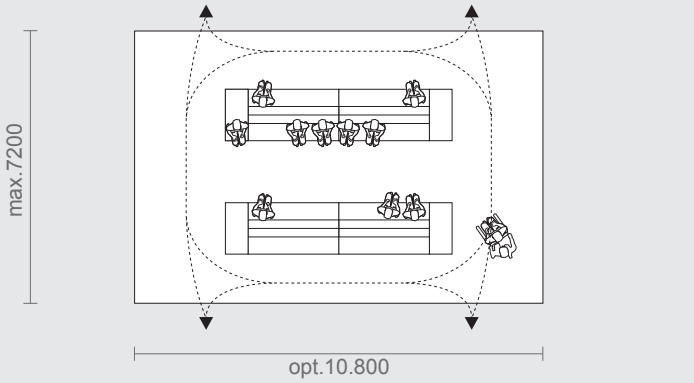	6 modules kopgevel 9 modules langsgevel t.b.v. zeer breed perron **verblijfspaviljoen**

Configuratieprincipes

beschut wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
+ afvalbak	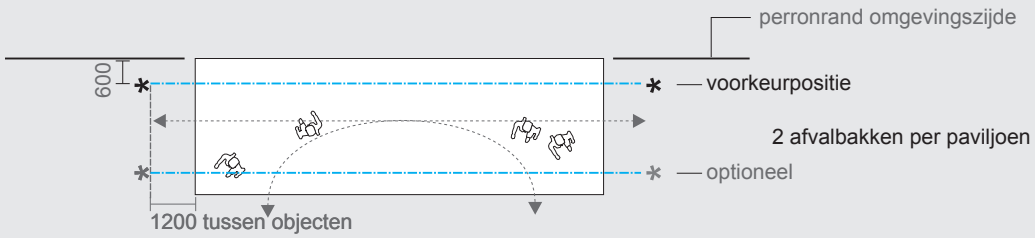	verblijfspaviljoen
+ afvalbak	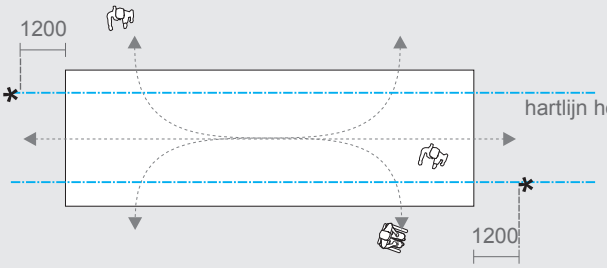	verblijfspaviljoen

Configuratieprincipes

informeel wachten

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
alzijdig	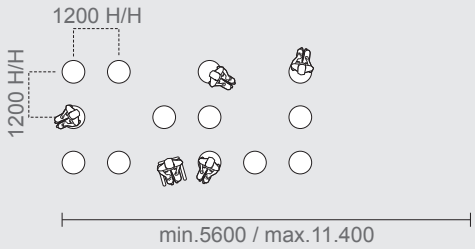	orthogonaal grid korte zijde: min. 3 max. 5 objecten lange zijde : min. 3 max. 12 objecten inclusief lege posities tussen objecten **informeel zitobject**
alzijdig	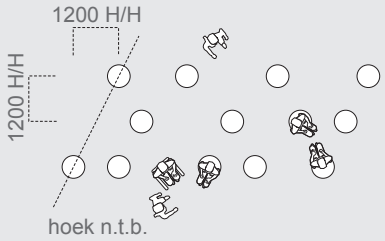	diagonaal grid korte zijde: min. 3 max. 5 objecten lange zijde : min. 3 max. 12 objecten inclusief lege posities tussen objecten **informeel zitobject**
alzijdig	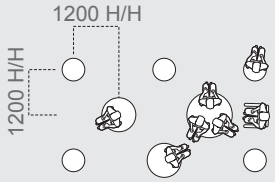	**informeel zitobject** **mengen van formaten binnen reeksen**
+ afvalbak	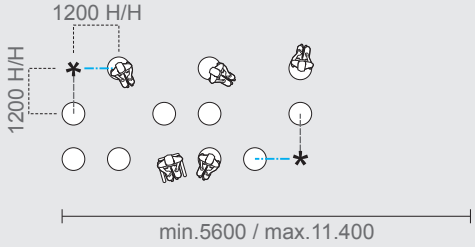	afvalbak in hoek veld kruislings plaatsen op hartlijn grid objecten **informeel zitobject**
+ afvalbak	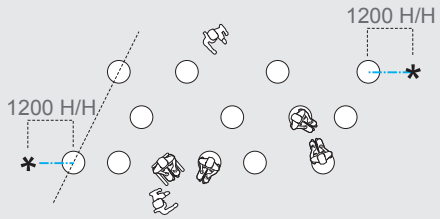	afvalbak in hoek veld kruislings plaatsen op hartlijn grid objecten **informeel zitobject**

Configuratieprincipes

groen

orientatie / ondersteunend object | **voorbeeld configuratie 1:200 / A4** | **min. / max. aantal modules / objecten**

vierzijdig

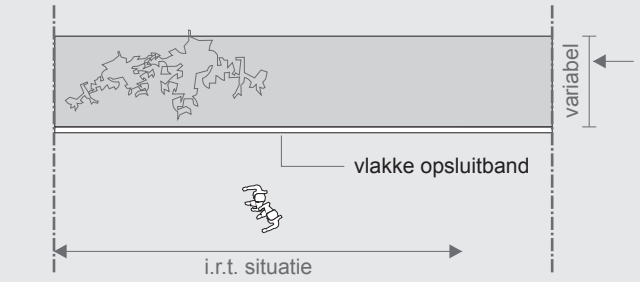

min. 600 t.b.v. haag
min. 2400 t.b.v. haag / heesters
min. 3600 t.b.v. haag / heesters / bomenrijen

groenzone met vlakke opsluitband

vierzijdig

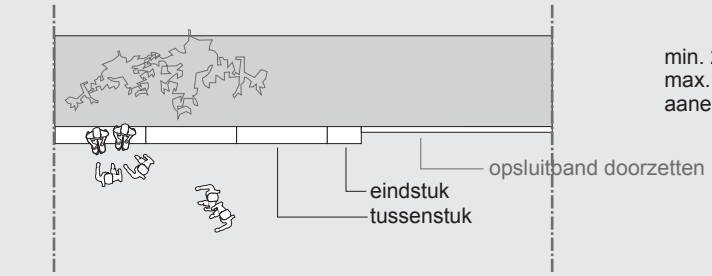

min. 2 tussenstukken + 2 eindstukken
max. 4 tussenstukken + 2 eindstukken
aaneengesloten

groenzone met zitrand

vierzijdig

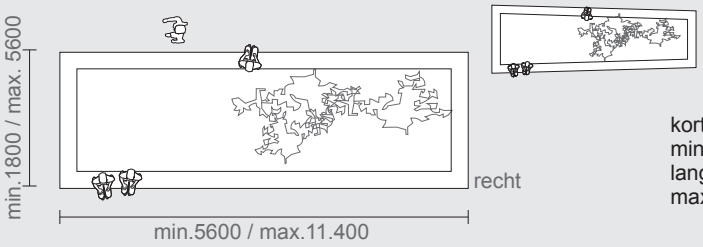

korte zijde:
min. 2 hoekstukken
lange zijde :
max. 4 tussenstukken + 2 hoekstukken

groen eiland met zitrand

+ afvalbak

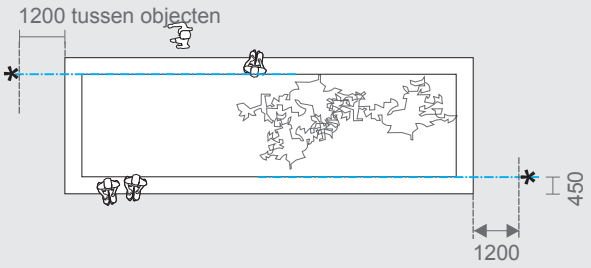

kruislings plaatsen
min. 1 / max. 2 afvalbakken per veld

groen eiland met zitrand

vierzijdig

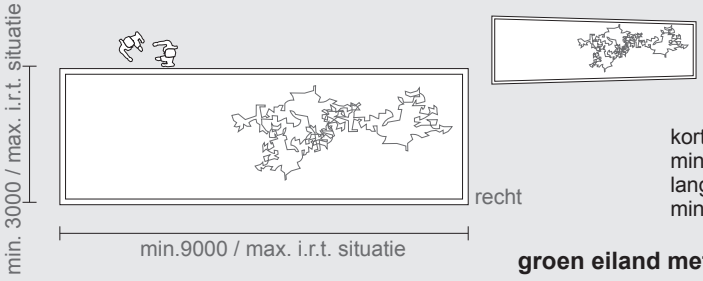

korte zijde:
min. 2 hoek- + 2 tussen modules
lange zijde :
min. 2 hoek- + 6 tussenmodules

groen eiland met vlakke / verhoogde opsluitband

+ afvalbak

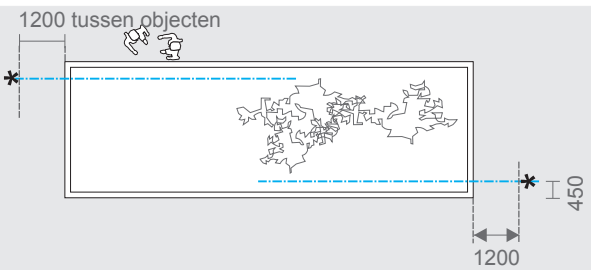

korte zijde:
min. 2 hoek- + 2 tussenmodules
lange zijde :
min. 2 hoek- + 6 tussenmodules

groen eiland met vlakke / verhoogde opsluitband

Configuratieprincipes

groen

orientatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
alzijdig	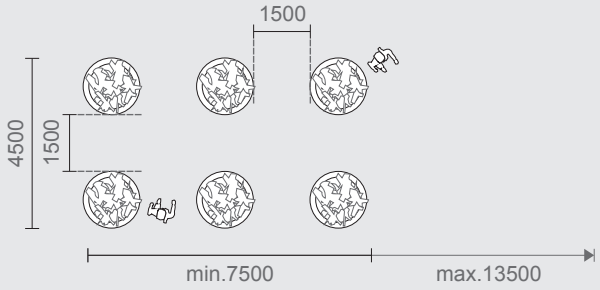	orthogonaal grid lengte min. 3 / max. 6 objecten max. 3 rijen **hoog / laag groenobject**
alzijdig	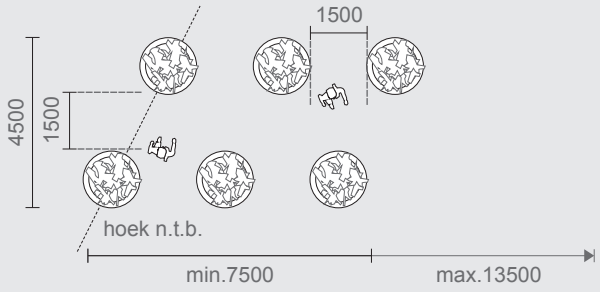	diagonaal grid lengte min. 3 / max. 6 objecten max. drie rijen **hoog / laag groenobject**
alzijdig	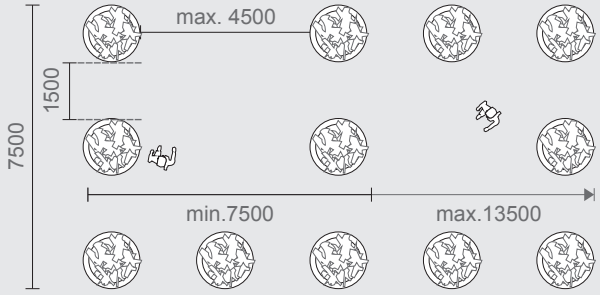	orthogonaal grid lengte min. 3 / max. 6 objecten max. drie rijen **laag groenobject**
+ afvalbak	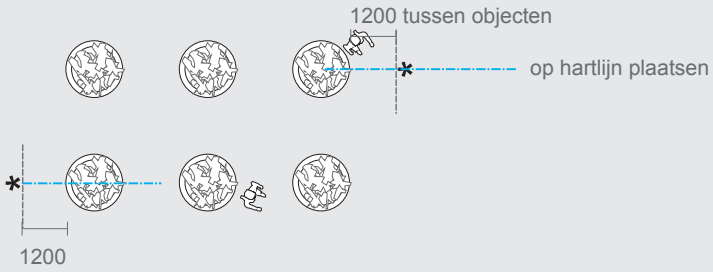	orthogonaal grid min. 2 afvalbakken per veld **hoog / laag groenobject**
+ afvalbak	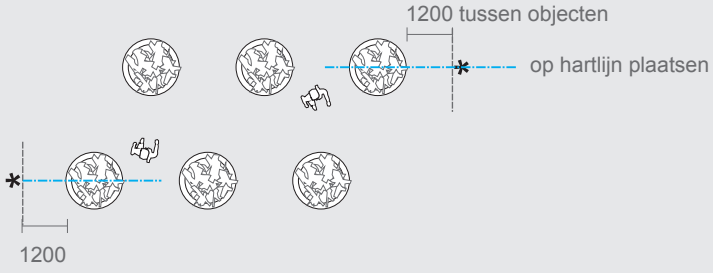	diagonaal grid min. 2 afvalbakken per veld **hoog / laag groenobject**

oriëntatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
enkelzijdig	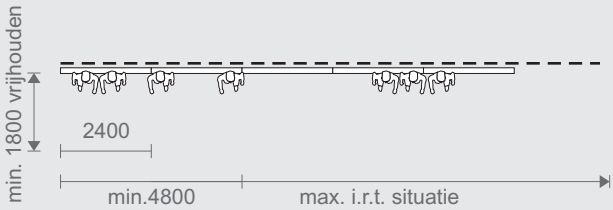	min. 2 modules, max. i.r.t. situatie **leunobject t.b.v. hekwerk / balustrade / transparante wand**
enkelzijdig	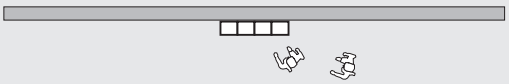	bij plaatsing tegen wand min. 2 max. 4 modules **nieuwsmeubel**
dubbelzijdig	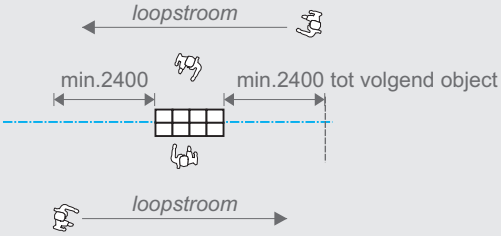	bij vrijstaande plaatsing modules clusteren tot groter meubel min. 4 max. 8 modules **nieuwsmeubel**

oriëntatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
enkelzijdig + afvalbak	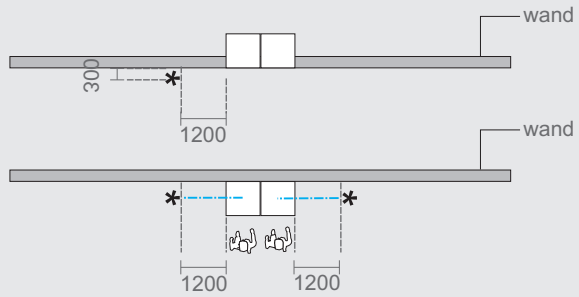	min.1 max. 4 automaten naast elkaar min. 1 max. 2 afvalbakken **commerciële automaat geïntegreerd of tegen wand**
dubbelzijdig + afvalbak	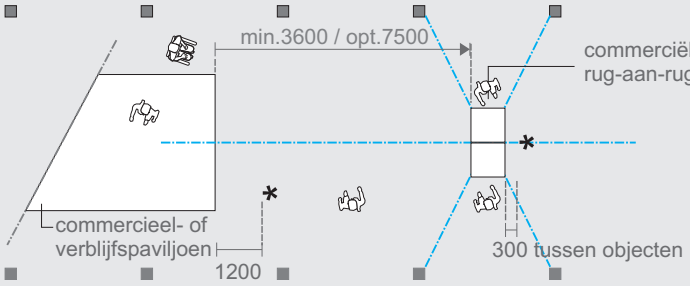	max. 2 automaten rug-aan-rug min. 1 afvalbak **commerciële automaat, vrijstaand**
dubbelzijdig + afvalbak	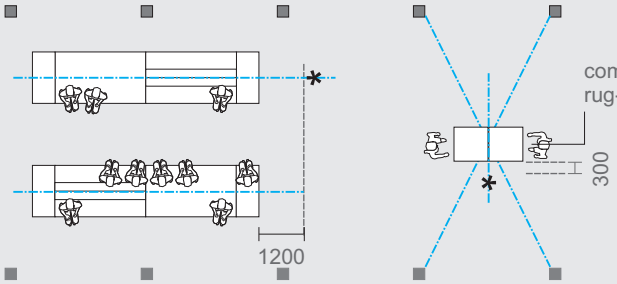	max. 2 automaten rug-aan-rug min. 1 afvalbak **commerciële automaat, vrijstaand**
enkelzijdig	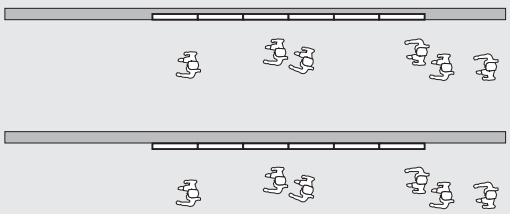	min. 1 enkelzijdige module max. 6 enkelzijdige modules **reclamedrager, inbouw / opbouw**
dubbelzijdig		min./max. 1 dubbelzijdige module op hartlijn velden plaatsen **reclamedrager, vrijstaand**

oriëntatie / ondersteunend object	voorbeeld configuratie 1:200 / A4	min. / max. aantal modules / objecten
driezijdig		bij toepassing luidsprekers aan één zijde iedere mast 1 luidspreker ((= *luidspreker* **perronmast, zijperron**
driezijdig	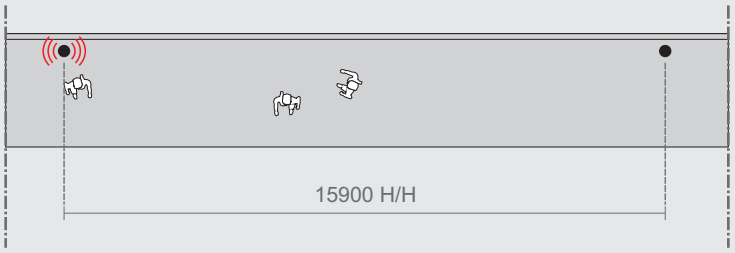	bij toepassing luidsprekers aan twee zijden om en om mast mét en zonder luidspreker **perronmast, zijperron**
alzijdig		bij toepassing luidsprekers aan één zijde iedere mast 1 luidspreker **perronmast, eilandperron**
alzijdig		bij toepassing luidsprekers aan twee zijden om en om mast mét en zonder luidspreker **perronmast, eilandperron**
+ afvalbakken	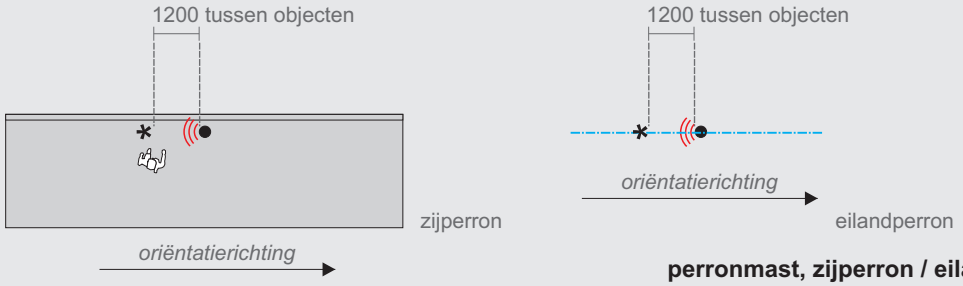	**perronmast, zijperron / eilandperron**

3.5 Ordening van objecten buiten de velden

Inleiding

Een aantal ondersteunende objecten wordt buiten de velden geplaatst. De inrichtingsprincipes voor deze objecten zijn gebaseerd op onder meer regelgeving voor toegankelijkheid, veiligheid en noodvoorzieningen. Dit zijn bijvoorbeeld de brandkraan en de bewakingscamera. Andere objecten, zoals afvalbakken, nieuwsmeubels of perronmasten worden geplaatst op basis van de verdeling van capaciteit. De plaatsing wordt zoveel mogelijk afgestemd op het ritme van de ruimtelijke structuur van het station.

In deze bijlage is per ondersteunend object beschreven welke inrichtingsprincipes per stationsdomein van toepassing zijn.
De ondersteunende objecten buiten de velden kunnen worden onderverdeeld in objecten die ten dienste staan van reizigers en objecten ten behoeve van stationsmedewerkers. De objecten worden waar mogelijk op basis van hun functie geclusterd of geïntegreerd in de architectuur, maar veel van deze objecten moeten vanwege functie en regelgeving echter gespreid worden geplaatst.

3.5.1 Ondersteunende objecten voor reizigers
3.5.2 Ondersteunende objecten voor stationsmedewerkers

3.5.1 Ondersteunende objecten voor reizigers

Ondersteunende objecten voor oriëntatie en reis

Stationsnaambord
Stationsnaamborden moeten met name zichtbaar zijn vanuit de trein. Ze worden op logische plekken op een vaste onderlinge afstand in het reisdomein - perron geplaatst. Hierbij respecteren ze de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van de architectuur en de stationsoutillage.
Het stationsnaambord bij de hoofdingang naar het perron wordt geïntegreerd met de velden *reisinformatie* en/of *service* en *kaartverkoop.* De positie van het volgende stationsnaambord wordt afgestemd op de ritmiek van de velden. Daarom komen alle volgende stationsnaamborden bij voorkeur tussen de velden. Indien een overkapping aanwezig is, worden de stationsnaamborden hieraan opgehangen. Buiten de overkapping staan de stationsnaamborden in een vast ritme ten opzichte van de perronmasten.

Overige ondersteunende objecten voor oriëntatie en reis
De overige objecten ten behoeve van bewegwijzering en reisinformatie zijn in alle stationsdomeinen aanwezig. Plaatsing gebeurt volgens het functioneren en de regelgeving van het betreffende object. Bij voorkeur wordt de plaats van deze objecten tevens afgestemd op de positie van de velden en het ritme van de architectuur.

Ondersteunende objecten voor verblijf

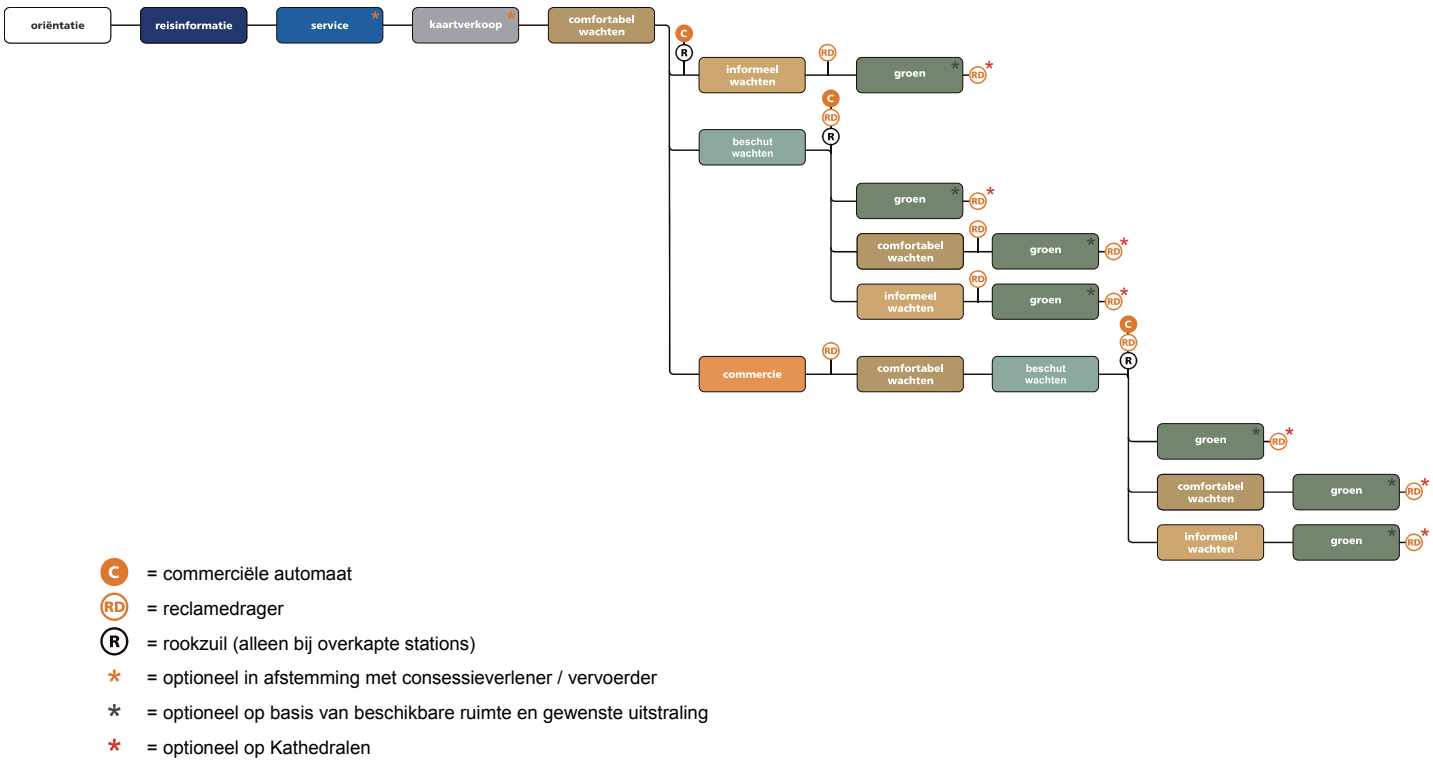

Schema reisdomein - perron

Leunobject

Leunobjecten bieden reizigers plek om op te leunen. Ze kunnen in alle stationsdomeinen voorkomen en zowel binnen als buiten worden toegepast. Buiten de velden worden ze geplaatst tegen een transparante wand of gecombineerd met een balustrade of hekwerk, optioneel voor een haag. Het leunobject kan ook worden gecombineerd met een beschuttingssysteem.
De leunobjecten worden lineair toegepast, waarbij minimaal twee leunobjecten van 2400 mm. worden geclusterd en de lengte wordt afgestemd op de situatie. Reizigers hebben vanuit de leunobjecten zicht op de loopstroom (de medereizigers) en op het stationsdomein of de omgeving van het station.

Nieuwsmeubel

In het ontvangstdomein en in het reisdomein - passage kunnen nieuwsmeubels aan de loopstroom worden geplaatst. Bij plaatsing tegen een wand zijn ze enkelzijdig georiënteerd, bij vrijstaande plaatsing in een cluster zijn ze dubbelzijdig georiënteerd. Het aantal geclusterde nieuwsmeubels hangt zowel samen met de gewenste capaciteit en herkenbaarheid als met de behoefte om onnodige spreiding en versnippering tegen te gaan. Omdat het veld *oriëntatie* vrij is van objecten, staan nieuwsmeubels op enige afstand van de entree van het ontvangstdomein.
Er worden minimaal twee en maximaal zes modules tegen een wand geplaatst. In een vrijstaand meubel kunnen minimaal vier en maximaal acht modules worden geclusterd.
Indien op een klein station in het ontvangstdomein een beschuttingssysteem aanwezig is, wordt een nieuwsmeubel geïntegreerd in het beschuttingssysteem of tegen de wand van dit systeem geplaatst.

Commerciële automaat
In het ontvangstdomein van een groot station worden bij voorkeur geen commerciële automaten geplaatst.
In het reisdomein - perron worden commerciële automaten geplaatst na een veld *commercie* of *beschut wachten*. Als deze velden er niet zijn, na het veld *comfortabel wachten*. Ze worden op brede perrons rug-aan-rug op de hartlijn van het perron geplaatst of, als er kolommen van een overkapping aanwezig zijn, op het hart van het ritme van de kolommen.

Indien op een klein station in het ontvangstdomein of reisdomein - perron een beschuttingssysteem aanwezig is, wordt een commerciële automaat inclusief omkasting tegen de wand van dit systeem geplaatst.

Reclamedrager
In de visie worden dragers voor statische reclame (posters) en dragers voor (semi-)dynamische reclame (waaronder scroll-posters) onderscheiden. De algemene regel voor de toepassing van reclame is: statisch waar de reiziger beweegt en dynamisch waar de reiziger verblijft.

Alle omschreven formaten reclamedragers kunnen in of op een gesloten wand worden geplaatst. Een vrijstaande reclamedrager bestaat uit één dubbelzijdige module die op de hartlijn van de velden wordt geplaatst. Indien er kolommen aanwezig zijn, wordt de positie van de reclamedrager afgestemd op het ritme van de kolommenstructuur.

In het reisdomein - perron wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van (semi-)dynamische reclame. De formaten van de reclamedragers zijn per stationsdomein gelijk, tenzij het gebouw anders dicteert.
In het reisdomein - perron staan reclamedragers vrij van de objecten in de velden. Om rust en overzicht op het perron te waarborgen worden de reclamedragers verspreidt over de gehele perronlengte geplaatst. Het aantal reclamedragers dat wordt toegepast is afhankelijk van de locale situatie, transfercapaciteit en de grootte van het station.
Als principe kunnen in het reisdomein – perron de volgende locaties voor reclame worden onderscheiden:
Op kleine stations (Halte en Basis) na het veld *comfortabel wachten*, vaak langs een groenzone of na een groen eiland.
Op grote stations (Plus, Mega, Kathedraal) waar geen veld *commercie* of *beschut wachten* aanwezig is, bevindt de eerste reclamedrager zich na het veld *informeel wachten*. Als er geen veld *commercie* aanwezig is, wordt de eerste reclamedrager na het veld *beschut wachten* geplaatst. Als er zowel een veld *commercie* als *beschut wachten* aanwezig zijn, bevindt de eerste reclamedrager zich na het veld *commercie* en de tweede reclamedrager na het veld *beschut wachten*. Op de Kathedralen kan een derde reclamedrager na een veld *groen* worden geplaatst.

Rookzuil
In het reisdomein - perron bevindt de rookzuil zich onder de overkapping na het tweede veld voor verblijf. Als het veld *beschut wachten* aanwezig is, dan bevindt de rookzone zich na dit veld.

Afvalbak
In alle velden worden afvalbakken geplaatst. Om de capaciteit van afvalvoorzieningen in het station te verdelen, is er naast de afvalbakken in de velden op enkele andere plekken behoefte aan afvalbakken. Deze afvalbakken worden zorgvuldig verdeeld en geplaatst in relatie tot het ritme van de architectuur en de perronmasten om de rust en regelmaat niet te verstoren. De ambitie is de afvalbakken op een vaste afstand van 1200 cm ten opzichte van een volgend object te plaatsen en 30 cm ten opzichte van een wand of kolom.

Perronmast
Perronmasten inclusief luidsprekers staan aan de zijkant van een zijperron of op de hartlijn van een eilandperron. De positie van de perronmast wordt bepaald door de gewenste lichtkwaliteit en door de vereiste afstand die is vereist ten behoeve van de verstaanbaarheid van de omroep.
Het ritme van de perronmasten bepaalt de positie en grootte van de velden, vooral van de velden *comfortabel wachten, informeel wachten* en *groen* die zich buiten het beschuttingssysteem of de kap bevinden. Ook wordt de positie van bijvoorbeeld afvalbakken bepaald door het ritme van de perronmasten.

Luidsprekerkast
De luidsprekerkast is in alle stationsdomeinen aanwezig. De positie en onderlinge afstand zijn afhankelijk van de gewenste verstaanbaarheid en liggen vast in een luidsprekerplan. De positie wordt tevens afgestemd op het ritme van de architectuur en de perronmasten. Waar mogelijk wordt een luidsprekerkast ingebouwd in plafonds, overkappingen en perronmasten. Als dit niet mogelijk is, worden opbouwkasten toegepast.

3.5.2 Ondersteunende objecten voor stationsmedewerkers

Ondersteunende objecten ten behoeve van toegankelijkheid

Rolstoelbrug
In het reisdomein - perron wordt de rolstoelbrug buiten de loopstroom geplaatst in de nabijheid van het veld *reisinformatie.* Als hier een wand of trappen aanwezig zijn, dient de architectuur als afscherming van deze brug. Op heel lange perrons kunnen twee en soms drie rolstoelbruggen nodig zijn. Deze perrons kennen een fasering en dus ook meerdere velden *reisinformatie* waar in de nabijheid een rolstoelbrug kan staan.

Ondersteunende objecten ten behoeve van de veiligheid en noodsituaties

De objecten ten behoeve van de veiligheid, zoals bewakingscamera's, en voorzieningen voor noodsituaties, zoals een droge blusleiding, brandkraan en blusmiddelenkast, zijn in alle stationsdomeinen aanwezig. Plaatsing gebeurt volgens het functioneren en de regelgeving van het betreffende inrichtingsobject. Bij voorkeur wordt de plaats van deze objecten tevens afgestemd op de positie van de velden en het ritme van de architectuur. Waar mogelijk wordt het object ingebouwd in vloer, wand of plafond van de architectuur.